

accidentu

Reportaj
Dramatic
în trei acte
De
Földes Mária

PERSONAJELE

ÎN DISTRIBUȚIA
DE LA PREMIERA PREZENTATĂ
DE TEATRUL MAGHIAR
DE STAT DIN CLUJ

Regia : *Harag György*

REPORTERUL	(Horváth Béla)
RADU PETRESCU, căpitan de miliție	(Pásztor János)
ROZA, femeie de serviciu	(Lázár Erzsébet)
KOVÁCS, lăcătuș	(Márton János)
ILONA, soția lui Kovács	(Orosz Lujza)
ANDREI, fiul Ilonei din prima căsătorie	(Dehel Gábor)
MARIAN, regizor	(László Gerő)
MONICA, medic, soția lui Marian	(Borbáth Éva)
NENEA SCHULTZ	(Andrási Márton, artist emerit, laureat al Pre- miului de stat)
MAMA SCHULTZ	(Finna Márta)
FODOR, muncitor	(Szabó Lajos)
ANA, soția lui Fodor	(Török Katalin)
MILIȚIANUL	(Szentés Ferenc)
O FEMEIE CU DESAGĂ	(Balogh Éva)
BUNICA	(Páll Magda)
FEMEIA	(Erdei Hajnal)
POȘTAȘUL	(Kiss László)
MUNCITORUL	(Gál Lajos)
UN PENSIONAR	(Toducz Gyula)
FOCHISTUL	(Kapusi László)
STUDENTA	(Vajda Éva)

A C T U L I

Scena reprezintă o porțiune dintr-o stradă, dominată de un bloc. Două apartamente la parter, două la etaj. Lumină la toate ferestrele. În colțul stîng al scenei, balconul celui de-al cincilea apartament. Storuri colorate. În dreapta, lângă blocul nou, se văd contururile pavajului și curtea unei căsuțe încă nedemolate. În fața casei, o bancă.

Noapte caldă de vară. Huruitul unei motociclete, de departe, unsprezece bătăi ale unui ceas de turn. Apare, pe stradă, Reporterul, în fulgarin, cu gulerul ridicat și pălăria dată pe ceafă. Se oprește în fața biocului, privind tăblița luminată de un tub de neon : „Strada Nouă, 27” ; apoi își aprinde, îngîndurat, o țigară.

REPORTERUL (ca pentru sine) : Strada Nouă, 27... (Oftează.) Da. Ce liniște ! Ce noapte calmă ! Și parcă totuși nu-i la fel cu celelalte. Vedeți ? Lumină la toate ferestrele. Altădată, la ora asta, nu era luminat decît geamul soților Marian : ei nu se culcă decît după miezul nopții. Dar azi toată lumea veghează... Nu, nu, e imposibil să dormi ! Și cred că e imposibil să mai trăiești ca pînă acum. (Urcă scările și reapare în balcon, cu un manuscris în mînă.) Ce-ați face dumneavoastră în locul meu ? Am scris un reportaj. Despre

Strada Nouă, despre casele noi, despre oamenii care locuiesc în ele. Da, chiar despre blocul ăsta nou, cu storuri de toate culorile. Despre vecinii mei — despre grijile lor, despre bucuriile lor cotidiene. Am scris și despre copii. Un capitol întreg... (Își evocă amintirile ; momentul e marcat prin melodia unui cîntec pentru copii.) Ascultați ce-am scris : „Pentru adulți nu-i decît o casă nouă — dar pentru ei, pentru copii, e însăși viața nouă. E leagănul copilăriei. Trecut n-au, Numai viitor. Cei care le-au înălțat acest cămin nou veghează ca

niciodată să nu mai poată exploda bombe în preajma lui". (*Înterupe cititul.*) Stranie asociație de idei! Cum mi-o fi dat prin gând? În timp ce scriam, copiii se mai jucau prin curte, veseli și fără griji. (*Tace îngândurat; cîntecul copiilor crește tot mai puternic, apoi se înterupe brusc și se aude un strigăt: „Ce faci?! Bagă de seamă!”*, urmat de bubuitura unei explozii și de țipete, iar peste puțin timp: „Alo, alo, Salvarea?! Trimiteți urgent o mașină la blocurile din Strada Nouă. O nenorocire! Grav!... Da!... Alo, miliția?... Ocupat“. *Se aude cum cineva bate nervos în furca receptorului. „Alo, miliția? În sfîrșit! Tovarășe, te rog, la blocurile din Strada Nouă...“* Huruit de motor, sunetul claxonului, vacarm de voci.) Da, asta s-a întîmplat azi la amiază. Viața a șters punctul final al reportajului meu, înlocuindu-l cu un sumbru semn de întrebare... Cînd mă gîndesc că ziua asta începuse ca oricare alta...

(*Noaptea e pe sfîrșite; începe să se lumineze de ziuă. Reporterul, în halat de casă, cu manuscrisul în mînă, stă pe balcon.*)

Mă sculasem în zori cu poftă de lucru. Am ieșit pe balcon, să ascult cum se trezește casa noastră. Pe foaia albă se așternea un titlu: „Strada Nouă, 27“. Creionul, bine ascuțit, aștepta atent primul impuls al dimineții. (*Lumina trece încet la ferestrele lui Petrescu, de la etaj; Reporterul exclamă.*) Poftim! Tot la Petrescu s-a aprins cel dintîi lumina în bucătărie! Roza, Roza, ești neîntrecută!

(*Balconul Reporterului rămîne în umbră. Bucătăria lui Petrescu: ordine și curățenie exemplară. Căpitanul de miliție Petrescu (26 de ani) ia micul dejun. Femeia de serviciu, Roza (23 de ani), se foicește în preajma lui. Pe o frînghie, sînt întinse rufe proaspăt spălate. Atîrnată pe perete, o armă de vînătoare.*)

PETRESCU: Iar mînc cu boarfele astea-n cap! Și-apoi, de ce dormi în umezeală? Faci ceva la plămîni, intri-n spital, pleci în concediu — și pe urmă rămîn să dădăcesc eu singur copilul. (*Sonerie. Roza iese să deschidă. Petrescu continuă, de unul singur.*) De ce nu le urci în pod?

○ VOCE (de afară): Bună dimineața. Laptele...

ROZA (de afară): Mulțumesc.

PETRESCU: Roza, plătește tu!

ROZA (de afară): Miine. (*Se întoarce în bucătărie.*) Te rog, nu-mi mai spune „tu“, măcar față cu lumea.

PETRESCU: Ei, bravo! Ceva nou: ești mai cicălitoare decît o nevăstă! (*Arătîndu-i rufe.*) Să le urc eu?

ROZA: Ei, asta-i! Să ni le fure cineva!

PETRESCU (*încearcă să pună piciorul pe scăunel, ca să-și lustruiască cizmele*; Roza schimbă scăunelul cu o lădiță): Să le fure? Ascultă, Roza, știi tu ce-nseamnă „întunerice milenar“? E ăla din capul tău. (*Așază la loc peria.*) Uite-așa. M-am dus. (*Cătrănit.*) Auzi, să le fure... Năravuri vechi într-o casă nouă!

ROZA: Dar în care se rup clanțele și se strică încuietorea de la pod.

PETRESCU: Cumplit blestem pe capul tău: la toate le găsești cîte-un cusur! Atîta vezi: cusurile. Vezi blocul ăsta nou? Ai tu idee cît cheltuiește statul?

ROZA: Pe cît cheltuiește mai mult...

PETRESCU: ...cu cît...

ROZA: Bine, bine... Cu atît e mai mare paguba că unii e neobrăzați.

PETRESCU: Sînt neobrăzați... că au doi obraji, nu unul... Vorbești prostii. Am văzut eu că tu nu observi decît fleacurile.

ROZA: Bine că vezi dumneata ce e mai important: cu sau pe cît, e sau sînt, și altele... Nu-mi purta dumneata de grijă, că văd eu ce trebuie și ce nu trebuie! De pildă că ai aranjat altfel camera; și-ai adus flori și prăjituri. Se vede treaba... pentru după-masă.

PETRESCU: Așa-i. Pentru după-masă. N-am nevoie de tine: astăzi ai liber.

ROZA: Liber? Vinerea??

PETRESCU: Da, oricînd. De ce nu? Îți dau liber și vinerea, cu plăcere.

ROZA: Eu n-am nimic împotriva, dar atunci du-te dumneata la grădiniță cu copilul, că are serbarea de sfîrșit de an. El e „spicul“.

PETRESCU: Ce?

ROZA: El face pe spicul de griu, cu mustăți galbene, în piesa lor... Spune și o recitare... cu rime.

PETRESCU: Las' că-l duce maică-mea.

Tot îi plac ei problemele agronomice.

ROZA (*nervosă*): Pun masa pentru doi?

PETRESCU (*incurcat*): Iar ești în „anchetă“, Rozalio? Parcă-i vineri astăzi — hai să facem „decontul“. (*Roza îi aduce caietul cu cheltuielile gospodăriei. Petrescu îl răsfoiește, apoi începe să ridă.*) Ia te uită! Ți-am dat trei sute, și-ai cheltuit trei sute cincizeci. Cum faci?

ROZA : Am vindut borcanele goale.
PETRESCU : Măi, tu ești telal, nu fată-n casă... Da' la toamnă le cum-părăm din nou, cu preț dublu ?
ROZA : Fain „dublu“ ! După câte știu, de patru ani, în casa asta eu singură iau ce trebuie — că dumneata habar n-ai !
PETRESCU (*îmbunînd-o*) : Ai dreptate. Așa e, numai nu te mai supăra. (*Bate darabana cu degetele pe masă.*) Tii, cînd mă gîndesc ce fătută cumsecade îmi erai cînd ai venit încoace ! Habar n-am ce te-o fi apucat, de la o vreme. Tu... nu ți-o fi venit ție... cum se zice... nu ți s-a făcut de măritiș ? E loc destul în bucătărie, n-are decît să se mute băiatul aici, dacă vrea.

ROZA : Băiatul ? (*Incurcată.*) Cînd m-ai văzut dumneata pe mine cu vreun băiat ? Ce, eu îs de-alea ? Că mi-o spus mama că băieții mari aduc pe urmă băieți mici...

PETRESCU (*legănîndu-se cînd pe un picior, cînd pe celălalt*) : Bine, nu te-am văzut ! Nu te-am văzut ! Gata ! Să urc eu rufele ? Poate ți-e frică să umbli pe acoperiș.

ROZA : Nu ! Chiar îmi place. Se vede de-acolo tot orașul. E o liniște bună și pace, sus, și pot să mă gîndesc în voie. Zboară gîndurile ca porumbelii...

PETRESCU : Tare mi-ar plăcea să știu la ce zboară. Am văzut eu că tu ai gînduri ciudăte uneori. Ia spune !

ROZA (*sinceră*) : Vine cîteodată un porumbel stingher pe-acolo. Unul adevărat. E negru... Nu-i de mirare ? N-are soață. (*Pauză lungă.*)

PETRESCU (*brusc, după ce a privit-o insistent*) : Era să-mi uit servieta.

ROZA (*i-o dă*) : Ți-o pregătisem.

PETRESCU : Bună fată ești tu, măi ! De toate ai grijă. Zău că nu știu ce m-aș face, văduvoi singur...

ROZA : Las' că afli dumneata cînd plec.

PETRESCU : Cînd pleci ? ! Ba nu pleci nicăieri. Pe cuvînt, te-ai sculat cu hachițe, astăzi. Da', mă rog, de ce vrei să pleci ? Pot să știu și eu ?

ROZA : Ca să-nchidem gura satului.

PETRESCU : Care gură și care sat ?

ROZA : Păi ăsta... blocul.

PETRESCU : Ce tot spui ?

ROZA : Știu eu ce spun !

REPORTERUL (*luminat, pentru o singură clipă — către public*) : Oleacă de birfă. Despre ei. S-o mai trec și p-asta ? Fleacuri, neesențial !

PETRESCU (*rizînd*) : Cui i-o mai fi trăsînd prin cap ? Omul are un milion de griji, și tu vii cu palavre.
ROZA : Sigur, atunci cînd un om e nedreptățit, asta: nu e ceva serios ?
PETRESCU : Știi ce ? Să lăsăm filozofia. Vezi-ți frumusețel de treabă. Problema asta e al dracului de complicată, și o discutăm noi după-masă ; tragem și concluzii.

ROZA : Concluzii să tragi în ședințele duminale, la birou. Eu am liber după-masă.

PETRESCU (*nervos*) : M-am dus !

ROZA : Cînd vii la masă ?

PETRESCU : Ca de obicei.

ROZA : Între două și șase ?

PETRESCU (*cu musca pe căciulă*) : Știi ce, Rozico ? Uite, duminică după-masă mergem toți trei la operă.

ROZA (*bucuroasă*) : Care duminică ?

PETRESCU (*mîngîindu-i fața*) : Așa-mi plac. Poimiine. (*Dă să iasă. Roza fuge după el.*)

ROZA : N-ai s-adormi, ca data trecută, tovarășe căpitan ?

PETRESCU : Să-ți fie rușine ! (*Iese.*)

(*Lumina se stinge, pentru a se reaprinde în apartamentul familiei Kovács.*)

REPORTERUL (*de pe balcon, glumind*) : Haide, haide, tovarășe Kovács. Prietenul duminale a plecat de mult. Dacă iei o cinzeacă de benzină, mai ai șanse să-l ajungi din urmă. Te rog doar să nu-ți mai hîrîie blestemata aia de motocicletă tocmai sub fereastra mea.

KOVÁCS : Poftim ! Ai auzit ușa lui Petrescu ? „Să trăiți !“ Și eu încă-n pijama...

ILONA : Las' că-l ajungi cu motocicletă. Un pas nu mai poți face fără dumnealui ! Duminica ? Fuga-marș, la vinătoare cu Petrescu. În zile de lucru ? Fuga-marș după Petrescu, că-i vine rău, bietu' de el, dacă s-o „deplasa“ o dată cu troleiul ! Să fi știut că o să stea și Petrescu ăsta aici, rămîneau mai departe cu accesul... la bucătărie.

KOVÁCS : Parcă pe Fodor nu l-am chemat ? Da' nu vrea...

ILONA : Cum să vrea, dacă l-ai jignit ? !

KOVÁCS : Jignit ?

ILONA : E un încăpățînat.

KOVÁCS : Dacă fiecare s-ar supăra pentru cîte-o vorbă spusă în ședințe, am tăcea cu toții pe veci.

ILONA : Taci odată...

REPORTERUL : Delicată problemă. Lucrează în aceeași secție. Kovács l-a criticat pe Fodor într-o ședință.

- pentru lipsă de combativitate... Atitudine mic-burgheză... Asta n-o scriu. De ce să faci, din țințar, armăsar ? !
- ILONA** : Și la consfătuirea cu părinții...
KOVÁCS : Gata cămașa ?
- ILONA** : Nu te interesează ce-am tras eu la consfătuirea cu părinții ?
- KOVÁCS** : Ba mă interesează, dar nu în pijama. Vreau să ascult consfătuirea îmbrăcat. Înțelege și tu, măcar o dată !... N-ai auzit prima sirenă ?
- ILONA** : Sirena am auzit-o, dar ce vrei dacă n-apuc altă dată să-ți spun ?! Pină vin eu de la fabrică, tu ai adormit. Ba și sforăi ! Când pleci tu, dorm eu. Dar eu nu sforăi, și problemele băiatului nu ți le pot comunica prin bilețele, așa cum te anunțai supa e în rolă. Și pe mine mă arde ! De-ai a mă scol la șase, ca să-ți pot vorbi de băiatul meu.
- KOVÁCS** : Al nostru. De câte ori să te mai întreb de cămașă ?
- ILONA** : Gata, gata. Las' că are grijă Kovács Ilona ! Face ea față și la fabrică, și la consfătuirea cu părinții, și la conferința cu lupta pentru pace, și la pacea din casă.
- KOVÁCS** : Pacea mondială.
- ILONA** : Azi sînt în schimbul de după-masă, mai întîi am muncă patriotică... Zău că numai bărbații au scornit drepturile alea egale pentru femeii ! Uite cămașa. Poți s-o-mbraci și la Continental, dacă vrei.
- KOVÁCS** (*îmbrăcîndu-se și vorbind de după ușa dulapului*) : Lasă Continentalul, dragă. Ce-i cu consfătuirea ?
- ILONA** : Băiatul a avut o discuție cu profesorul de fizică. Noroc că se apropie încheierea anului, așa că l-a iertat. Singur profesorul — ultimul — care-l mai protejează pe sărmanul orfan.
- KOVÁCS** : Iar „sărmanul orfan“ ? Cu ce i-am greșit ? Adică... știi ce ? Ai dreptate. Am greșit. E o greșeală gravă. Recunosc. N-am îndrăznit să-i trag o mamă de bătaie, la vreme, ca propriului meu copil. Îmi era teamă să nu mă consideri tată vitreg. Deși, la urma urmei, e al meu. Eu îl cresc.
- ILONA** : Una e să-l crești, și alta să ții la el ca la al tău.
- KOVÁCS** : Nu ți-am spus-o niciodată... Dar acu' ți-o torn pe șleau : taică-su e viu-nevătămat, după cîte știu, da' n doisprezece ani nu și-a vîrit o dată nasul pe-aici... Tare te mai pricepi tu să fierbi omul așa, pe uscat.
- ILONA** : Văd. Și mai văd că ești, pur și simplu, brutal. O brută. Lasă, n-ai să mă mai auzi tu aducînd vorba de
- bietul copil ! Vezi-ți de vinătorile tale cu Petrescu. Băiatul n-are decît să bată străzile teleleu, toată ziua...
KOVÁCS : Tocma' asta-i lipsește, frate. Hoinăreala. Prietenii n-are. Toată ziua-bună ziua, numai cu nasul în instrumentele lui, la măsută.
- ILONA** : Ca toți adolescenții : te uiți la ei, și habar n-ai ce gînduri au.
- KOVÁCS** : Uite-te la feciorul lui Marrian și ascultă-mă ce-ți spun eu : ăla o să fie bărbat la șaptesprezece ani, nu călugăr, ca al nostru.
- ILONA** : Poftim ! Ce mai exemple îmi oferă dumnealui ! Ar rîde oamenii, să te-audă careva... ăla-i cel mai neglijat copil din cartier.
- KOVÁCS** : Eu ziceam că mișcarea... Ce mai : adolescentul trebuie să facă sport. Se-adună prea multă energie în copiii ăștia.
- ILONA** : De ce nu-l iei cu tine la vînaătoare ? Tu, numai cu Petrescu al tău...
- KOVÁCS** : Bine. Duminică îl iau. S-auzim, ce-a mai făcut băiatul ? Sărmanul orfan !
- ANDREI** (*apare în ușă*) : La fizică ne vorbea despre Newton. (*Obraznic.*) Iar eu m-am ridicat din bancă și am zis : nu-i chiar așa de sigur că moșulică ăla avea dreptate.
- ILONA** (*stupefiată*) : Profesorul ? Așa-i spuneți ? Moșulică ?
- ANDREI** : Da' de unde ! Newton. ăla cu gravitația...
- ILONA** : Atunci e grav. Poftim ! Auzi, Iani, ce-i spune el profesorului ? Da' ăilalți — elevii frunțași — ce-au zis ?
- ANDREI** : Au zis că am un papagal...
- ILONA** (*perplexă*) : Au spus asta ? !... Papagal... la fizică... și la științe naturale ai 4... Auzi, Iani, ce cuvinte întrebunțează tineretul de astăzi ? (*Gravă.*) Și-acum, băiete, ce-o să mai iasă cu „papagalul“... la fizică ?
- ANDREI** : Ei, am luat-o de pe jos atunci, nu zic, dar pe urmă mi-am scos pîrleala. Media opt. Valabil.
- KOVÁCS** : Andrei ! Nu-ncerca să mă duci ! Nici cu un zece nu-ți ieșea mai mult de șapte. Ca să nu mai vorbim de „papagal“. Spune-mi : ce meriți ? Așa, între noi, ce-ai zice de-o pereche de palme strașnice, ai ? Două laterale, ca la box.
- ILONA** : Să nu pui mîna pe băiatul meu ! Eu nu l-am bătut niciodată.
- KOVÁCS** : Vezi, Ilona ? Dacă nu-l țin din scurt, sînt tată rău. Dacă-l țin — sînt vitreg. Cu Makarenko trebuia să te măriți, nu c-un lăcătuș-mecanic.

(Lumina se stinge în apartamentul familiei Kovács, pentru a se reaprinde la Marian. Monica doarme. Marian bate în tavan, căci deasupra, la Kovács, Andrei face un tărăboi infernal.)

MARIAN : Liniște, vă rog ! Mai sînt oameni care dorm.

REPORTERUL : Petre, Petre ! Iar faci gălăgie ! Las-o pe Monica să doarmă ; știi bine că a fost de gardă pînă noaptea tîrziu.

MARIAN (zgîlțind-o ușor pe nevastă-sa) : Monica dragă... Monica, vrei să-mi dai un nasture ? Un nasture pentru cămașă, Monica. Uite-aicea, sus, lipsește unul.

MONICA : Taie-l pe cel de jos, că tot nu se vede.

MARIAN : L-am tăiat ieri. Nu pot să tot tai. Asta nu-i o piesă.

MONICA : Ia de la cămașa cadrilată, dragă.

MARIAN : Bună idee ! (Iese și se întoarce imediat.) Nici o cămașă nu mai are nasturi, scumpo ! Trebuie să fac o corectură în caietul de regie ; la nouă plec la teatru. Am de discutat, cu autorul unei piese originale, penultima variantă a ultimei sale piese. Tare-aș vrea să

scap, dar nu știu cum. Ce zici, să simulez un deces ? Să mor de subit ?

MONICA : Teribil de inconsecvent mai ești ! Data trecută aveai gripă și tot te-ai dus — și fără nasture la cămașă. Ziceai că teatrul e viața ta.

MARIAN : Bine, cu nasturele „închid“ problema. Aveam repetiție, atunci. A, e cu totul altceva să lucrezi cu actorii ! Adică, la urma urmei, nici asta nu-i mare scofală ! Dar ce vrei ? Relațiile dintre actori și regizor sînt exact cele dintr-o căsătorie veche : se înșeală reciproc, dar, de ochii lumii, dau pildă de armonie... Așadar, mă duc la teatru fără nasture, draga mea ?

MONICA : Iar de-acolo, la cafenea.

MARIAN : Exact. La cafenea. Adevăratul teatru se face la cafenea, să știi... Ascultă, dragoste, cît costă o mie de nasturi de cămașă ?

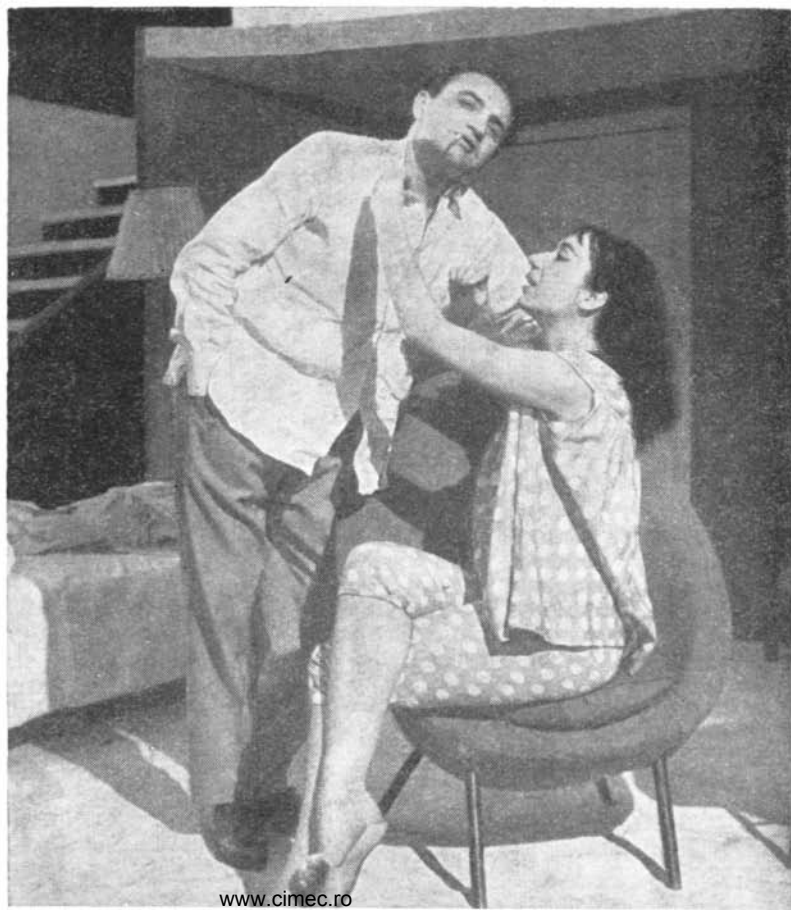
MONICA (răvășește jumătate din casă, căutînd ceva) : Ce-ai întrebat ?

MARIAN : Voiam să știu cît costă o mie de nasturi de cămașă.

MONICA : Am găsit-o ! (Ii arată cutia cu ustensile de cusut.)

MARIAN : Știi de ce n-ai găsit-o imediat ? Pentru că era la locul ei obișnuit.

MARIAN : ...Ascultă, dragoste, cît costă o mie de nasturi ?

MONICA : Probabil. Îmi fac autocritica.

MARIAN : Ei, cum a fost garda ?

MONICA : Nimic deosebit. Obişnuitul accident de motocicletă. Două ţoiuri de ţuică, două fracturi, la spate avea o femeie agăţată pe drum. A venit soţul, să facă scandal. L-am evacuat.

MARIAN : Nu rupe aţa cu dinţii !

MONICA (*răscolind*) : Nu ştii unde-i. Îmi fac o autocritică tăioasă.

MARIAN : N-ar fi mai bine să cumperi o foarfecă ? E şi mai tăioasă !

MONICA : Ar trebui să am şi bani. Fug la mama Schultz să mi-o mprumute pe-a ei.

MARIAN : Începi cu noaptea-n cap ? Ce-o să fie pînă diseară, dragă ?

MONICA (*furioasă*) : Pînă diseară ? Uite, dacă eşti curios, îţi spun : înainte de masă, clinica ; după-masă, sesiune ştiinţifică. Mi-e capul calendar !

MARIAN : Şi serbarea de sfîrşit de an ?

MONICA : Ce serbare ?

MARIAN : A puştiului. Apoi, o mică agapă, între părinţi : dans, bere, sanviciuri...

MONICA : Aţita-mi lipsea ! Du-te tu. Un prilej pentru documentare ! Imaginează-ţi cîte tipuri de oameni poţi întîlni acolo...

MARIAN : Bine, mă duc.

MONICA : Eşti drăguţ... Mi s-a plîns la telefon diriginta clasei că noi sîntem singurii părinţi pe care nu-i cunoaşte. Drept să-ţi spun, nici nu mă miră.

MARIAN : M-am răzgîndit : nu merg. La anul tot se duce puştiul la liceu — îşi schimbă dirigintele.

MONICA : Bine, dragă, dar licee nici nu mai există...

MARIAN : Zău ? ! De cînd ?

MONICA : De paisprezece ani. Şi te mai miri că băiatul stă toată ziua la fotbal...

MARIAN (*tipă*) : Da' unde vrei să stea ? La bar ?

MONICA (*ingrijorată*) : Extraordinar, ce temperament depresiv ai tu ! Evolutiv ascendent. Am observat eu că în fiecare dimineaţă te cerţi cu mine, pentru ca, pînă seara, să ajungi la o adevărată stare de euforie... Ştii, dacă s-ar întîmpla vreodată să-nnebuneşti...

MARIAN : Ce-ţi veni, Monico ?

MONICA : Ei, ăsta e un fel de a vorbi ; o prezumţie medicală. În principiu, orice artist... Vreau să spun că ai o tendinţă incipientă

către mania depresivă... Pun pariu !
MARIAN (*sincer*) : Sper că nu vei avea prilejul să-l cîştigi. Cînd mă gîndesc ce mă aşteaptă la teatru, îmi vine să-ţi dau dreptate. Închipuieşte-ţi : directorul... nu vrea să accepte schiţa de decor. Cică, e în contrast flagrant cu piesa. Păi, chiar aşa e : are dreptate. Dar ce poţi face tu, biet provincial, ca să ţii piept concurenţei cu Capitala ? Trebuie să produci contraste flagrante. O piesă bine îmbrăcată cu idei trebuie să aibă un decor nud... Şi la un decor gol, cortină am să pun o frunză de viţă... Da' ce, de dragul directorului pun eu în scenă piesa ?

MONICA : Poate de dragul publicului...

MARIAN : Naivă mai eşti ! De dragul criticilor, Monico ! De dragul unor critici lucrez eu ! Decor stilizat — bucuria snobilor, scumpa mea. Parcă le pasă lor de piesă ? ! Sofocle sau Ibsen, totuna. Numai să fie draperie în loc de perete, iar duşumeaua să stea strîmb. Să încadrezi astăzi scena în trei pereţi solizi înseamnă să te sinucizi, dragă ! Şi-apoi, puntea. Fără punte, eşti pierdut... În teatru trebuie să te faci luntre şi punte..

REPORTERUL (*luminat, timp de o clipă, pe balconul său*) : Glumeşte... Să-l auziţi la şedinţă cum mai vorbeşte ! Mamă, mamă...

MARIAN : Extraordinar cum trece vremea ! Şi-am uitat ce voiam să fac...

MONICA (*drăguţă*) : O gustare ?

MARIAN : Bine zici, draga mea. A fi sau a nu fi ? Niciodată n-am realizat diferenţa cantitativă dintre ocaziile cînd îmi dai şi cele cînd nu-mi dai să mînc. Lasă, nu te deranja : iau o „turcească“ în oraş.

MONICA : Ai să iei patru.

MARIAN : Ei, da, patru — ce să-i fac ? Nu pot lucra fără stimulent. (*Căutîndu-se prin buzunare.*) Unde mi-oi fi pus biletul pentru meci ?

MONICA : Spune-mi, te rog, fotbalul nu influenţează negativ asupra inteligenţei ?

MARIAN : Nu pricep aluzia.

MONICA : N-am făcut aluzii, dragoste : te-am întrebat direct. La clinică, fotbal, acasă, fotbal : Ştiinţa pe locul şase, Ivansuc accidentat, Mateianu vine-napoi...

MARIAN : Asta-i, că nu vine.

MONICA : Nici din gura lui Grigoraş nu mai auzi altceva. Şi aleargă me-

reu de la o echipă la alta... Parcă-i Ozon.

MARIAN : Să-i fie de bine. Băiat deștept. Silitor e, talent are. O să se descurce el și singur în viață. Eu zic că n-are nici un rost să-l bați la cap toată ziua, cu ideea că faci pedagogie. Asta-i o idee fixă, bună numai pentru oamenii care nu se pot realiza decât prin copiii lor. Noi însă sîntem plini de visuri, de planuri creatoare...

MONICA (*sceptică*) : Și de datorii.

MARIAN : Ei da, și de datorii...

MONICA : Pun rămășag că-n toată casa asta nimeni nu ciștișigă cit noi, și toți trăiesc mai echilibrat.

MARIAN : De unde știi ? Ești în vizită cu vecinii ?

MONICA : Nu. De la băiat știu. E prieten cu toți. Zice că aștia de sus — Kovács — i-au cumpărat băiatului un microscop. Măcar că-s oameni simpli. El i l-a cumpărat, tatăl vitreg. Și mai zice Grigoraș că băiatul nu prea e bine văzut la școală. Totuși, al nostru îl admiră : cică, vrea să devină atomist și-i un geniu pe care azi nu-l înțelege nimeni.

MARIAN : Îi interzic lui Grigore să-l înțeleagă ! Îi interzic. Așa începe de obicei... Întîi îi înțelegem pe neînțeleși și pe urmă devenim neînțeleși ca ei ! Pe mine nici eu nu m-am mai înțeles de mult. Mersi ! (*Dă să iasă.*) Dar să știi că-i băiat deștept Grigoraș al nostru. Auzi ce gânduri — la unsprezece ani...

MONICA : Lasă, nu mai fi așa de încîntat ! Toată ziua e la Schultz. A îndrăgit vioara. Ai să vezi că iese și el artist.

MARIAN : Doamne ferește ! Îmi pare bine că-l interesează sportul. Cel puțin, nu se poate pune ipoteza maniei depresive...

(*În apartamentul soților Marian se stinge lumina, reaprinzîndu-se la balconul Reporterului.*)

REPORTERUL (*vesel*) : Bună dimineața, mamă Schultz. Sprintenă ca întotdeauna ! Văd că te-ai și apucat să deretici. Bună dimineața, nene Schultz. Ce tot cauți, așa de aferat ?

(*Balconul rămîne în penumbră ; lumina trece la Schultz. Bătrînica trebăluiește prin casă ; neea Schultz cotrobăiește prin raftul cu cărți.*)

MAMA SCHULTZ : Ce te tot foiești ? O să-l trezești pe Matei.

NENEA SCHULTZ : Caut biografia lui Mozart. (*Ridicîndu-se.*) I-am promis-o ieri, dacă e cuminte... Despre micul Mozart cel genial...

MAMA SCHULTZ : Afurisită belea, bătrînețea asta ! Noaptea nu putem dormi, dimineața ne sculăm în zori, de parc-am avea treabă ! Și-apoi, mă rog, nici dumneata nu te mai astîmperi, pînă nu-l trezești. De-aia-i mereu nervos.

NENEA SCHULTZ : Azi nu degeaba m-am sculat devreme. Vreau să-l găsec pe director. Am să-i spun că renunț la jumătatea de normă.

MAMA SCHULTZ : De ce să renunți ?

NENEA SCHULTZ : Nu mai am nici poftă, nici energie. Cîtă putere mai am, aș vrea să i-o dau nepoțelului. Un adevărat copil-minune ! E demn să fie elevul școlii mele franco-belgiene... Armonia dintre cultura emotivă și tehnica de virtuozi... Profesorii de azi... (*Dă din cap, revoltat, arătîndu-i cum trag arcușul profesorii de azi.*) O să dezvețe copilul de tușele și de digitația mea magistrală.

MAMA SCHULTZ : Ai dreptate. Ce s-ar alege de el, acasă ? Ni-l strică de tot profesorii aștia moderni. Imaginează-ți, nu-i dau voie să întrebuițeze pernița pentru bărbie. Aia de pluș, cusută de mine, cu mîna mea ! Zice că i-au dat o scoică de lemn. A făcut rană la bărbie. Și-au mai și bătut joc de el : cică, pernele se pun pe sofa, nu pe vioară !

NENEA SCHULTZ (*îngîndurat*) : Va să zică, e vremea să rămîn acasă. Există chestiuni în care nu pot să nu mă amestec. Dar de : cine pune preț pe părerea unui moșneag pensionar ? Nu mai am destulă vigoare să lupt ca odinioară. Ne-ajunge nouă pensia, firește, dacă nu ne chelțuim toți banii cu Matei. Las' să-i cumpere părinții ce-i trebuie, că li-i punga doldora.

MAMA SCHULTZ : Herrgott ! Ce vorbe-s astea ? Parcă te costă ceva copilul ăsta ? De-mbrăcat îl îmbracă de-acasă ; doar n-o să-i socotești mîncarea ?

NENEA SCHULTZ : Dar banii de buzunar ? Cinci-șase lei pe zi — bomboane, prăjituri, mai știu eu ce, acadele...

MAMA SCHULTZ : Bun. Atunci de ce nu i-ai dat drumul în tabără, la mare ?

NENEA SCHULTZ : Să-și petreacă vacanța departe de noi ? ! Niciodată ! Aici e locul lui, lingă bunici. Ce-i

drept, la mare e foarte sănătos... Ar fi învățat înotul.

MAMA SCHULTZ : Să-noate ? Păi nu tot așa s-a înecat copilul lui Ionescu ?

NENEA SCHULTZ : Care Ionescu ?

MAMA SCHULTZ : Profesorul de muzică. Nu mai ții minte ?

NENEA SCHULTZ : Ei, asta-i ! Acum treizeci și cinci de ani ! Pe vremea aia nici nu existau tabere pentru copii. Hai să fim sinceri, Hilda... Dumneata... dumneata nu-l lași să facă sport. Astă-iarnă, cînd l-am dus la patinaj...

MAMA SCHULTZ : Patinaj ? Dumneata nu știi că la patinaj și-a frînt piciorul vară-mea Suzi ? (*Îndurerată.*) Ce-i drept, au trecut vreo douăzeci de ani de atunci... Ei, dar oricît s-ar fi schimbat lumea — patinele tot patine rămîn, ce zici ? Alunecă, nu-i așa ?

NENEA SCHULTZ (*nervos*) : Da' cel omorît de-o cărămidă care i-a căzut în cap ?

MAMA SCHULTZ : Ce tot vorbești ?

NENEA SCHULTZ : Toată viața omului e o neconținută primejdie în fața morții ! Nu zic, dacă (*exagerînd*) copilul ar rămîne definitiv la noi — atunci se schimbă treaba. Încet-încet, l-aș învăța, frumușel, cîte ceva...

MAMA SCHULTZ : Ehe, de cînd îi tot spun eu Erikăi : Tu, fată, de ce nu lași copilul aici ? Voi, cu bărbatu-tău, mereu la concerte, mereu în turnee, de, ca artistă... Și mi-l lăsați prin toate căminele de zi, sau mai știu eu pe unde, să se îmbolnăvească de pojar într-o bună zi... „Vai, să mă despart eu de copil ? Luni, sau, doamne ferește, ani întregi ? Odată eu capul, nu !“

NENEA SCHULTZ (*nervos*) : Da', mă rog dumitale, cine vorbește așa ? Că eu unul nu mai pricep nimic !

MAMA SCHULTZ : Cine să vorbească ? ! Fiica noastră, Erika !

NENEA SCHULTZ : Dumneata, Hilda, ești cea mai cumsecade femeie din lume. Să mai am o dată douăzeci de ani, din fericire, și să vreau să mă-nsor, din nefericire, tot pe dumneata te-aș lua. Dar să nu fii în stare — în treizeci și cinci ani de căsnicie — să te dezveți de felul ăsta bănățean de a vorbi la persoana întii ? !... Mă scoți din sărite cînd îl bagi mereu pe nenorocitul de „eu“ în istorii începute la persoana a treia. Pînă la urmă, nu mai știu cine spunea și cui îi spunea. „Tu spuneai că eu...“

MAMA SCHULTZ : Te avertizez că nu dau atenție observațiilor tale. Nu vreau ceartă. Sînt o femeie înțeleaptă. (*Din obișnuință.*) Ce program ai azi ?

NENEA SCHULTZ : Mă ocup o țiră de Matei ; mai spre amiază, trec pe la direcțiune... Dar unde naiba l-am pus pe micul Mozart ? Nu mai înțeleg nimic ! Trebuie să-l găsec neapărat pînă se trezește copilul ; i l-am făgăduit, iar cînd îi promis eu ceva nepotelui meu, apoi nu există... (*Brusc, găsește cartea sub o față de masă, în fotoliu.*) ...Hilda, Hilda !...

(*Lumina se stinge la Schultz și se reaprinde la balconul Reporterului, pentru a trece apoi, încet, în curtea împrejmuită a locuinței lui Fodor Denez. Se aude un huriu de motocicletă. Fodor, gata de drum, e în fața șopro-nului cu lemne. Auzind motocicletă, face un gest de refuz, aruncînd priviri posomorîte în direcția zgomotului. Ana iese în curte, îmbrăcată în capot.*)

REPORTERUL (*trist*) : Nu te-nțeleg defel, tovarășe Fodor. Iar te-ai mîniat pe lume. Cine te-a supărat ? Cine te-a mai năpăstuit ? Și dumneata, Ana ? ! De ce nu te-astîmperi, cînd știi că ești bolnavă ? E încă răcoare dimineața. Pleacă bărbatul și dacă nu-l însoțești pînă la poartă !

(*Claxon și huriu de motocicletă.*)

ANA (*clătînînd din cap, cu un gest spre stradă*) : Kovács ?... Eh !... Vechea poveste.

FODOR : Repovestită de tine mereu. Las' să-l ducă pe scumpul lui de Petrescu... Țala-i ștab.

ANA : Întotdeauna pe tine te-a chemat întii. Dacă tu nu vrei, de ce nu l-ar lua pe celălalt — măcar o jumătate din drum ? !

FODOR : Mîncare pusu-mi-ai ?

ANA : Olecuță de slănină. (*Timid.*) Dacă-l luam pe ăl' mare, în decembrie... viu, zece lei kilu !...

FODOR : Iar începi ? Ce să-i fac dacă n-am apucat la bani de porc decît în februarie... În veci n-ai să mai uiți chestia asta ?

ANA : Lasă, lasă... am zis și eu, așa.. (*Își aranjează capotul, cu grijă.*) Nici tu nu-ți uiți supărăriile. Uite, și povestea asta cu Kovács... Poate că nici n-a vrut să te jignească...

FODOR : Ce tot îndrugi acolo ?

ANA : De, știu eu ? O fi avut dreptate să te faci pasivist... Ție nu-ți pasă

de nimeni și de nimic... Fiecare trebuie să pună umărul pentru o viață mai bună.

FODOR : N-ai grijă, că pune dumnealui ! Nu zic — are, adevărat, o viață mai bună. Apartament ! Da' dacă tu ești invidioasă...

ANA : Invidioasă ? Mai mare rușinea, să te-audă cineva ! Două luni le-om mai trage noi cumva, că nu-i moarte de om. Ai trei mai mari tot sînt la țară.

FODOR : Puteai să-l trimiți și pe Feri. N-ai avea atîta bătaie de cap.

ANA (simplu) : Oleacă de bucurie tot îi trebuie și omului.

FODOR : Atunci ce mă tot sîcii cu apartamentul, și cu pasivitatea, și cu toate alea ? Tu îți ai fericirea ta, că Feri e dumnezeul tău ! (Dă să plece. Sirena.)

ANA (timid) : Nu pleca minios, Denes. N-am vrut să te supăr. Cînd pleci minios de-acasă, nu-mi aflu astîmpăr toată ziua. (Ii aranjează haina.) Erai flăcău chipeș, cînd m-ai luat... Ai făcut burtă de atunci, moșulică... Da' ochii-s tot cei de atunci, și tineri... (Fodor o mîngie pe creștet.) Știu, am cărunțit.

FODOR : Sînt unele de și-l vopsesc.

ANA : Vorbești prostii. (Timid) Da' un permanent de nailon tot mi-aș face, de n-ar fi așa scump...

FODOR (incurcat) : Te-ai interesat de preț ? (Ana îi face semn că nu, zîmbind.) Atunci de ce te lipsești de-o bucurie ?

ANA : Lasă. După ce m-oi duce din nou la lucru. (Fodor dă să plece, aruncînd o privire plină de amărăciune, întii către bloc, apoi către casa lor.) Mi-au spus, la sfat, că o dărimă curînd. (Îngrijorată.) Sau crezi că nu ?

FODOR : O dărimă, o dărimă, n-ai tu grija asta. Da-s curios dacă mi-or da și mie două odăi, cu baie și cu toate alea...

ANA : De ce nu ți-ar da ? ! Alde Kovács n-au decît un copil, și tot-le-a dat.

FODOR : Dar el e frunțaș.

ANA : Parcă tu nu poți fi ? ! Cine crezi tu că-s ăia care locuiesc în bloc ? Uite, de pildă, Kovács. N-a ajuns el maistru ?

FODOR : Pe dracu' ! Ia, colo, un șef de echipă — da-l tîmiază toți ca pe-un meșter.

ANA : Meșter e tot omul care-și pricepe meseria. Numai tu vrei să rămii o viață-ntregă în categoria a patra.

FODOR (țipînd) : N-am crescut eu, cu omenie, patru copii ? !... Tu nu cîștigi un ban și tot mie-mi scoți ochii...

ANA (frîntă) : Cit am fost sănătoasă...

FODOR : Hai, nu te supăra. Zău n-am vrut, dar... m-ai scos din sărite, cu Kovács ăsta.

ANA : De cîte ori ți-a zis să te-ntorci în brigadă ! De ce nu te-ai dus ?

FODOR : Am eu motivele mele.

ANA : Ce fel de motive ?

FODOR : Las-o moartă. (Din bloc se aude o vioară : exersează micuțul Matei.) Cînd mă gîndesc că Feri al nostru, fără profesor și alte-alea, îți zice o Dunăre albastră și-un' ciaciacia-de ți se moaie inima... Mă dau de ceasul morții că nu l-am putut viri la școala de muzică...

ANA : Moș Schultz l-ar învăța și gratis. (Timidă.) Zicea mai săptămîna trecută că Feri al nostru are auz absolut.

FODOR : Cu-atît mai bine ! Asta înseamnă că n-are nevoie de mila nimănui. Da' ce sîntem noi ? Cerșetori ?

ANA : Încăpățînat om ești tu, măi Denes !

FODOR : Încăpățînat ? De ce ?

ANA : Pentru că stai pe loc. De ce nu te-nscrii la cursul de calificare ? Poate ai cîștiga mai mult.

FODOR : Om de patruzeci și cinci de ani, să stau în rînd cu mucoșii ?

ANA : Parcă-i rușine ? Și Roza lui Petrescu s-a băgat la liceul seral.

FODOR : Apoi, de, eu nu vreau să mă mărit cu Petrescu. (Pleacă.)

ANA (încet, numai pentru sine) : Două camere... bucătărie... baie... Cu faianță... Ooof !... (Intră în casă.)

REPORTERUL : Așa a început și ziua asta : ca oricare din atîtea altele. Oamenii de-aici sînt și ei ca toți ceilalți. După ce au plecat la treburile lor și n-au mai rămas acasă decît copiii, mi-am continuat cronica unei zile obișnuite, așa cum îmi trecea ea pe dinainte.

(În timp ce Reporterul vorbește, observînd viața blocului, se desfășoară forfota obișnuită a zilei : trecătorii, o femeie scofînd un covor ca să-l bată, bătrîna Schultz traversînd curtea, un poștaş etc. De după bloc, cîntecul copiilor ieșiți la joacă.)

- Nu-mi plac „bufnițele“ care lucrează noaptea. Mie-mi place zgomotul. Îmi biciuiește condeiul. Uite, acum : cîntecul copiilor s-a strecurat ușor printre rîndurile de pe hîrtie și le dă o muzică de ape...
- ANDREI (voce, de după bloc): Ce faci?! Bagă de seamă! (Cîntecul copiilor se intensifică o clipă; apoi, detunătura cartușului.)
- FEMEIA: Ce-i? Ce s-a-ntîmplat?
- POȘTAȘUL: Explozie!
- REPORTERUL: Unde?
- FEMEIA: După bloc.
- ANA (iese în goană): Ce-a fost?
- REPORTERUL: Nu știu... În spatele blocului...
- (Toată lumea dă năvală într-acolo. Rămîne pe scenă numai Reporterul; următoarele cinci replici se aud de afară.)
- FEMEIA: Îngrozitor!
- O FEMEIE CU DESAGĂ: Nu-l atin-geți!
- ANA: Doamne-dumnezeule! Dați-mi drumul!
- POȘTAȘUL: Desfă-i cămașa!
- O STUDENTĂ: Ce s-a-ntîmplat?
- REPORTERUL: Habar n-am.
- UN PENSIONAR (intră): Ce s-a-ntîm-plat?
- FOCHISTUL (intră): Habar n-am — dar s-a auzit pînă jos, la cazane! (Următoarele patru replici, de afară.)
- FEMEIA CU DESAGĂ: Apă! Apă!
- POȘTAȘUL: Un medic! Chemați un medic!
- UN BĂRBAT: Salvarea! Telefonați la Salvare!
- FEMEIA: Repede, repede!
- STUDENTA (intră și iese din scenă): Unde-i un telefon?
- UN PESCARE (intră): E de rău!
- MILIȚIANUL (intră): Ce s-a-ntîm-plat?
- REPORTERUL (la telefon, în odaia de lîngă balcon): Alo, Alo, Salva-rea? Trimiteți urgent o mașină în Strada Nouă. Un accident grav.
- PENSIONARUL: Ce s-a-ntîmplat aici?
- POȘTAȘUL (intră): Ce s-aude?
- REPORTERUL: Vine!
- (Se aud motorul și sirena Salvării.)
- STUDENTA (voce, de afară): Loc! Faceți loc!
- MILIȚIANUL (traversează scena, dis-părînd după bloc): Circulați! Cir-culați, vă rog! Ce v-ați îngrămădit?
- (Voci, de afară.)
- POȘTAȘUL: Lăsați-o să urce!
- VOCI: Pe-aici! Pe-aici!
- MILIȚIANUL: Circulați! Circulați!
- (Zgomotul automobilului, îndepăr-tîndu-se. Sirena Salvării. Oamenii se perindă încet în scenă, apărînd de după bloc.)
- FEMEIA: Nenorocirea vine cînd nici nu te-astepti.
- POȘTAȘUL: Nu se știe...
- FEMEIA: Cum arăta, săracu'...
- MILIȚIANUL (urcă în apartamentul Reporterului, la telefon): Alo, aici rondul din circa a treia! Tovarășul Petrescu? Tovarășe căpitan, vă rap-ortez: accident... în Strada Nouă... douăzeci și șapte... La ordinele dumneavoastră!
- FEMEIA CU DESAGĂ: Așaa... Îl faci, îl crești, și-apoi trebuie să-l grijești, ciung, o viață-ntreagă.
- FEMEIA: Nu-i sigur că rămîne ciung.
- STUDENTA: Nu-i sigur nici măcar că scapă cu viață. N-ai văzut? Era plin de sînge la ochi.
- PENSIONARUL: Ba la picioare. Am-mîndouă i le-a retezat. Am văzut cum mă vezi și te vād.
- (Intră Kovács și Fodor.)
- KOVÁCS și FODOR (deodată): Care?
- MUNCITORUL: Nu știu. Un băiat. Un cartuș de vînătoare, aruncat de alt copil, de la etaj. Așa de jos l-a luat în mină și-a-nceput să-l ciocănească. (Kovács duce mina la cap, cu un gest brusc; Fodor se năpustește în casă la el)... Unul a rămas întins pe jos; ceilalți s-au împrăștiat, au fugit...
- STUDENTA (curioasă, către Kovács): Al dumitale?
- KOVÁCS (tipînd): Cum, al meu? Ce vorbești?!
- STUDENTA: Am întrebat și eu...
- KOVÁCS (innebunit): Unde l-au dus?
- PESCAREL: L-a luat Salvarea. (Va-carm. Toată lumea dă explicații.)
- STUDENTA: Nu mai apucă seara.
- (Kovács pornește clătînîndu-se, cu fața îngropată în palme.)
- MUNCITORUL: Stai, omule! Încotro?
- KOVÁCS (buimac): Andrei! Andrei! (Iese în goană.)
- FEMEIA CU DESAGĂ: Ochii i i-a ars, ochii! Văzut-ați cum a pălit tătîne-său? Doamne, ce păcate pot avea părinții ceia, dacă-i pedepsești așa amar?
- FOCHISTUL: Ia mai tacă-ți fleanca!
- MARIAN (intră val-vîrtej): Cum îl cheamă?... Care-i?... Cine-l cu-naoște??
- STUDENTA: Nimeni nu-l cunoaște. L-a luat Salvarea.
- MARIAN: Cîți răniți?

MUNCITORUL : N-are nimic la picioare !

REPORTERUL (*amestecându-se printre ei, i se adresează muncitorului*): Al cui e copilul ?

MUNCITORUL : Nu știu ! Erau vreo șase cu toții, dar după accident au luat-o la fugă. (*Îi indică o direcție ; Reporterul pornește în goană într-acolo.*)

FEMEIA : Femeia care s-a suit în Salvare nu era maică-sa ?

POȘTAȘUL : Nu știu.

REPORTERUL (*revinând*) : N-ați aflat nimic precis ?

MUNCITORUL : Cei de la Salvare tăceau chitic.

FEMEIA CU DESAGĂ : Zis-am eu totdeauna... Aleargă oamenii cât îi ziuica de mare, se-nghesuie la autobuz, se tocnesc în piață. Nu dau preț bun, de toate au grijă, numai de copii nu...

REPORTERUL : Știi ce ? Dacă-i așa, în loc să-mi cotcodăcești aici, du-te acasă și ai grijă de-ai dumitale.

FEMEIA CU DESAGĂ : Io-te, mai are chef de glume !

FOCHISTUL : L-am văzut și eu. Era plin de sânge. S-a nenorocit, sărăcuțul !

REPORTERUL : Ușor îți mai vine să vorbești... (*Se străduiește să împrăștie mulțimea. De-afară se aude huruit de motocicletă. Intră, năvălind în neștire, Kovács, urmat de Fodor.*)

FODOR : Unde mi-e copilul ?

KOVÁCS : Unde mi-e copilul ?

MUNCITORUL : Au plecat cu toții. Nu te mai frământa, omule. Doar unul a fost rănit.

POȘTAȘUL (*calm*) : Au fost mulți, dar rănit e numai unul. I-a luat picioarele. (*Kovács și Fodor ies.*)

MARIAN : Numai el poate fi ! Grigore ! Grigoraș !

FEMEIA : Hei, tovarășe actor, ți-am văzut eu băiatul. Fugea ca un iepure.

(*Marian năvălește în direcția în care au fugit copiii.*)

BUNICA (*intră*) : Eram colo, în piața mică, să târguiesc niște gulii... și-am auzit că la blocurile noi, o grenadă...

MUNCITORUL : Grenadă, pe dracu' ! De unde-ai mai scos-o și p-asta ? Cartuș a fost !

(*Intră soții Schultz ; se vede cât de colo că nu știu nimic. Se opresc, înmărmuriți.*)

NENEA SCHULTZ : Ce s-a întâmplat ?

REPORTERUL : A fost rănit un băiețel.

BUNICA : I-a zredit mina un glont... NENEA SCHULTZ (*mai-mai să leștine*) : Mina ?

MAMA SCHULTZ (*sprijinindu-l pe moșneag. Disciplinată*) : Matei ! (*Puțin mai emoționată.*) Matei !... (*Și mai înspăimântată, pornind spre intrare.*) Matei !

NENEA SCHULTZ (*disperat*) : Matei ! ILONA (*intră în fugă, urmată de Roza*) : Bărbatu-meu n-a fost pe aici ? Unde-i bărbatu-meu ?

MUNCITORUL : Nu știu încotro s-a dus.

ILONA : Atunci... Atunci e Andrei ! (*Zgîlțindu-l pe Nenea Schultz.*) Spune-mi drept, Andrei e rănitul ? De ce taci ? Pentru că știi că-i Andrei. Așa e ? !

NENEA SCHULTZ (*mormăind pentru sine*) : Matei ! Nepoțelul nostru ! El e, de bună seamă !

FODOR (*iese din casă, răvășit ; către Roza*) : Nimeni ! Nici Ana — numai paturile nefăcute. Cică-n Salvare s-ar fi urcat și o femeie. Ea era ! Sînt sigur !... Feri ! Feri !

MARIAN (*sosește în fugă, dinspre stradă*) : Nu-i ! Nu-i nicăieri ! Nu-l găsec !... Grigoraș !

ROZA (*frîngîndu-și miinile*) : Mircea ! Unde ești, Mircea ? Mircea ! !

(*Toată lumea aleargă încoace și-ncolo, innebunită. Se aude o mașină stopînd brusc. Intră Petrescu. Toți năvălesc în jurul lui, explicîndu-i fără nici o continuitate.*)

PETRESCU : Veniți-vă în fire, oameni buni ! Cine are informații precise ? (*Cineva face un gest în direcția în care au fugit copiii. Văcarm.*)

MILIȚIANUL (*intră, din direcția opusă*) : Tovarășe căpitan ! Am găsit un copil în părculeț.

PETRESCU : Adu-l încoace !

(*Părinții așteaptă, înlemniți.*)

REPORTERUL : Al cui e copilul rănit ?

NENEA SCHULTZ (*găsindu-l, lângă milițian, pe Matei*) : Har domnului, nu-i al meu ! (*Se năpustește la copil, îmbrățișându-l.*)

REPORTERUL (*iese în fugă, foarte tulburat, în direcția din care a venit Matei ; înainte de ieșirea sa din scenă, se mai aude un ultim țipăt disperat*) : Al cui e copilul ?

CORTINA

Același decor. Ora 11 noaptea Reporterul stă pe balcon, ca la începutul actului I.

REPORTERUL : La amiază am aflat cine a fost. Cîte nu s-au întîmplat de-atunci ! Niciodată n-am să uit fețele părinților. S-au întors de la spital, tîrziu, după-amiază. (Se face lumină ; e după-amiază. Fodor și Ana se îndreaptă spre casă. Reporterul i se adresează lui Fodor.) Ce-i cu copilul, tovarășe Fodor ? (Acesta își vede de drum, fără să-l învrednicească cu un răspuns.)

ANA : Ne-au trimis acasă. (Se oprește nehotărîtă.) Am stat cu el de cînd l-a luat Salvarea. Zicea doamna doctoriță că-i pe mîini bune copilul, și că nu-i folosim cu nimic tot frămîntîndu-ne pe coridoarele spitalului. (Pornește grăbită după Fodor ; intră amîndoi pe poarta căsuței.)

REPORTERUL (cătore Marian, care sosește în aceeași clipă) : Petre ! Petre ! Ai vreo știre ?

MARIAN : Nu mai face atîta agitație. Vin de la spital, de la nevastă-mea.

REPORTERUL : Îl operează ?

MARIAN : Deocamdată, nu. Supraveghează tratamentul și așteaptă rezultatele. Dacă reușește să prevină infectarea rănilor, copilul rămîne întreg.

REPORTERUL : Și dacă nu reușește ?

MARIAN : O să ne bucurăm că scapăm cu viață. (Intră în bloc.)

REPORTERUL : Vă amintiți ? Incheiasem reportajul vorbind despre copii și joaca lor. Credeam că și ziua va avea aceeași încheiere. Mă gîndeam că noi, obișnuiți să privim înainte peste zeci de ani, vom putea prevedea întîmplările unei singure zile. (Citind din manuscris.) „Strada Nouă, 27“. (Amar.) M-am grăbit cu titlul ăsta. Mai potrivit ar fi (corectează manuscrisul, scriind alt titlu) „Accident în Strada Nouă“. Cît despre cronică — o să scriu alta. Nu una obișnuită ; nu despre fapte care s-au petrecut, ci despre ceea ce se întîmplă acum, în clipele astea. Complicatele, întîmplări ale vieții.

(Lumina trece încet la bucătăria lui Petrescu. Arma de vîntoare nu mai atîrnă în cui, pe perete. Roza își vede de treabă, foarte nervoasă, dar stăpînindu-se cît mai mult.)

PETRESCU (intră, căutînd din ochi pușca) : Unde-i ?

ROZA : În cămară, ca de obicei.

PETRESCU : Ai înnebunit ? Azi-dimineață atîrna pe perete.

ROZA (atît de sinceră, încît crede chiar ea că e adevărat) : Să orbesc dacă era acolo !

PETRESCU : Nu te mai recunosc.

ROZA : Nici eu pe dumneata. Te credeam om deștept. Ai o casă ca paharul, un copil întreg, slujbă bună. De ce vrei să le strici toate ?

PETRESCU : Ți-e frică ?

ROZA (incurcată) : Nu pentru mine.

PETRESCU : Copilul... nu poate fi tras la răspundere.

ROZA : Atîta mai știu și eu.

PETRESCU (privind-o îndelung) : Ciudată făptură mai ești tu ! (Dă să intre în cămară. Roza îi așine calea.) Lasă-mă să intru !

ROZA (din ce în ce mai nervoasă) : Ce treabă ai în cămară ?

PETRESCU (calm) : Vreau să număr cartușele.

ROZA : În cămară nu intri nici de-ar fi să-mi dau duhul aici, pe prag.

PETRESCU : Șezi. (Roza nu pricepe.)

Te rog, stai jos. Și dă-mi cheia ! (Roza se așază, dar nu-i dă cheia.)

Ascultă-mă, Roza : o singură țintă am avut în viață — în orice situație, să nu caut drumul cel mai ușor. Mai întii, dreptatea.

ROZA : Așa vreau și eu să fac, pentru că...

PETRESCU (atent) : Pentru că... ?

ROZA (incurcată) : Pentru că nu meriți... și nu merită nici copilul să rămînă fără tată.

PETRESCU : Știi ce spune legea ? „Neglijență culpabilă din partea părinților“.

ROZA (puțin mai liniștită, influențată de calmul lui Petrescu) : Neglijent ești, într-adevăr, nu zic ba. Dar asta n-o știm decît noi doi, dumneata și cu mine. Vinovat însă nu poți fi... Eu nu îngădui una ca asta !

PETRESCU : Știi tu ce-nseamnă „onoarea uniformei“ ?

ROZA : Cinste și omenie.

PETRESCU (ingîndurat) : Da. Și mai ales : conștiința socialistă.

ROZA (nehotărîtă) : Poate.

PETRESCU : E în joc o viață de om.

ROZA (incent) : Știu.

PETRESCU : S-a nenorocit un om. Poate, pentru toată viața. Vrei să fug de răspundere ?

ROZA (pe gînduri) : Chiar dac-ar fi căzut de la noi... Stă mărturie toată casa că dumneata nu erai acasă. Eu răspund.

PETRESCU : Legea nu recunoaște responsabilitatea unei persoane străine.

ROZA : Persoană străină ? Eu ? Știi ce ? Du-te, numără-ți cartușele ! Eu, străină ? De patru ani încheiați stau aici, cu credință. Roza lui Petrescu — sluga credincioasă !

PETRESCU : Ce vorbe-s astea ?

ROZA : Da : slugă credincioasă. Așa-mi zice toată casa. Roza lui Petrescu... Sau... sau... Mai bine să nu vorbim !

PETRESCU : Cine-a zis asta ?

ROZA : De birfeli îți arde ? Dumneata spuneai că e în joc o viață de om. Viața unui pui de om. Poftim, du-te și pune în joc și viitorul copilului dumitale. Că mult are să-i folosească celuilalt !

PETRESCU : Mie-mi folosește, Rozi-ca... Tot n-aș putea trăi liniștit. Legea...

ROZA : Una-i legea și alta-i viața.

PETRESCU : Viața mea e închinată legii. (Intră în cămară, revenind cu arma și cartușele.)

ROZA : Toate ?

PETRESCU (răsuflînd, ușurat) : Pînă la unul !

ROZA : Har domnului ! (Oftează, ușurată.)

PETRESCU : Dacă cel rănit era Mircea, i-ai fi cerut socoteală făptașului ?

ROZA : L-aș fi zdrobit.

PETRESCU : Ești frumoasă, acum. Niciodată nu mi-am dat seama că ești frumoasă. Și rea. N-aș fi crezut.

ROZA : Îți arde de glume !

PETRESCU : Nu glumesc. Numai ție îți pot da prin cap glume cum a fost aceea cu pușca.

ROZA : Mai las-o încolo de pușcă !

PETRESCU : Credeam că s-a isprăvit cu vînătoarea... Vînătoarea ? !... Păi, atunci...

ROZA : Tii, că bine zici !... Mai e un vînător la etaj. Mi-a întunecat dumnezeu mințile, de nu mi-am adus aminte mai devreme ! Kovács... Kovács Andrei. De bună seamă că el a fost ! Veșnic tot desface la cartușe. O dată i-a dat și lui Mircea un tub gol.

PETRESCU : Mi-e rușine. Acum mi-e rușine !

ROZA : De ce ?

PETRESCU : Ne pare bine că a căzut pacostea pe alții.

ROZA : Mie-mi pare bine ? Dumneata crezi că eu n-am inimă ?... Dar simt, așa, ca o ușurare...

PETRESCU : Eu nu pot s-o simt. (Dă să iasă.)

ROZA : Încotro ?

PETRESCU : La Kovács.

ROZA : De ce tocmai dumneata ? Dă un telefon, să trimită pe altul.

PETRESCU : Pe mine m-au trimis.

ROZA : Spune-le că ți-e prieten.

PETRESCU : Ce-are a face ? Eu trebuie să găsească vinovatul.

ROZA : Atunci ?..

PETRESCU : Atunci, mă duc și cercetez.

ROZA : Nu-i ușor.

PETRESCU : Nu, Rozico !

(Lumina din bucătăria lui Petrescu se stinge și se reaprinde în apartamentul lui Kovács.)

KOVÁCS : Vorbește !

ILONA : Plesnește-l ! Fărîmă-i oasele ! Acu' să te văd, dacă-i ești tată adevărat ! Acu' să faci dovada. Vezi, mă, în ce nenorocire l-ai vîrît pe fat-tu ? !

KOVÁCS : Taci odată, Ilona ! Parcă de necazul meu e vorba acum ? Măi, vorbește odată, măi ! Cine ești tu ? Tu, care crești aici, sub ochii mei ! ? ! Ai rupt-o la fugă cu puștimea ? Ai fugit de răspundere ? Vorbește !

ILONA : Cum ai putut face una ca asta ? Ai s-ajungi la casa de corecție !

ANDREI : Nu-mi pasă ! Lasă-mă-n pace, mamă.

KOVÁCS : Andrei ! De-acu' și eu zic că acolo ți-e locul !

ILONA : Va să zică, îl lași să-l ducă ? Nu clintești un deget ca să scapi copilul ? La vînătoare, cu motocicletă, i-a plăcut lui Petrescu, dar cînd sîntem la greu, nu-i ceri ajutorul !

KOVÁCS : Vrei să-l mituiesc ? Ce vrei să fac ?

ILONA : Nu știi... Dar dacă ești tată adevărat, apoi fă ce știi pentru copil.

KOVÁCS : Ilona, ieși afară !

ILONA : Ce-ai zis ?

KOVÁCS : Am zis să ieși afară. Lasă-ne singuri, să discutăm între noi — că așa în veci nu-i mai dăm de capăt.

LONA : Aşaaa ? Bine... În sfîrşit, ți-ai dat arama pe față ! Haidem, Andrei ! Noi nu mai avem ce căuta aici. Apartamentul ăsta l-a primit fruntaşul în muncă Kovács Janos. Am să mă duc eu unde trebuie, ca să vezi ce-nseamnă o mamă, o mamă bună ! Am să cađ în genunchi în faţa miliţianului ; am să plîng ; am să-l implor !

ANDREI : Nu mai face scene, mamă !

KOVÁCS : Ilona, ieşi afară !

LONA : Nenorocita de mine ! (Iese.)
KOVÁCS : Stai, băiete. Am să-ţi spun ceva. Ştii, cînd veneam cu motocicleta — eu şi cu nenea Fodor —, îmi ziceam mereu : nu, lui Andrei nu i s-a putut întîmpla nimic, e băiat mare ! Dar, nu ştiu cum, bănuiam eu că, într-un fel oarecare, eşti amestecat şi tu. Tocmai cînd dădeam colţul, aud pe cineva strigînd : „Cartuşul a căzut de la etaj“. Şi-am avut atunci, măi băiete, un gînd urît. Ştii, un gînd pe care nu ți-l destăinuiesc decît ție ; de altfel, l-am alungat de cum s-a ivit — îmi era ruşine. Îmi ziceam așa : doi vînători locuiesc la etaj. Eu şi cu Petrescu. Mircea e micuţ, nu-şi dă seama ce face... Ei, spune şi tu, măi, dragul meu, nu-i josnic un asemenea gînd ?

ANDREI : De-un ceas n-aud altceva decît că sînt un rău şi un stricat fără conştiinţă. Nu înţelegi că n-am vrut ? Nici dumneata nu vrei să crezi, nici dumneata ? ! Lucram cu instrumentele la masă, ca şi în alte dăţi... Am mai desfăcut eu destule cartuşe ; scot pulberea şi alicele, că-mi trebuie tubul gol. Niciodată nu s-a-ntîmplat nimic. Acum, a căzut un cartuş de pe pervazul fereştei. De ce-a căzut ? Eu — ca un nebun, pe scări în jos... Pînă am ajuns — gata ! Gonisem degeaba. Eram în poartă, cînd a bubuit... Şi acum eu sînt nemernicul ? Eu, care am alergat ca un nebun ?

KOVÁCS : Înţeleg... Dar tu eşti şi un om de onoare : trebuia să ai curajul răspunderii. Să dai bir cu fugiţii, ca un laş ?...

ANDREI : Am dat bir cu fugiţii ! Unde crezi că am fugit ? La dumneata, la fabrică, de-a dreptul ! Da ! La cine voiai să mă duc ? Cui să-i spun ce s-a-ntîmplat ? Numai că n-am putut să intru. Nu m-a lăsat portarul. Zicea că-ţi trimitе vorbă.

KOVÁCS : Ce i-ai spus ?

ANDREI : Doar atît : să-l anunţe pe lăcătuşul mecanic Kovács Janos... Neapărat să-l anunţe, pentru că

acasă la el a fost rănit un copil. N-am isprăvit bine de spus, că te-am şi văzut ieşind în goana mare pe cealaltă poartă, cu motocicleta. Îl luaseşi şi pe nenea Fodor. V-aş mai fi putut eu ajunge, dar... nu mă simţeam în stare să-l privesc în ochi pe nenea Fodor.

KOVÁCS : Vezi, dragul meu : s-a-ntîmplat un accident — şi cineva... trebuie să răspundă.

ANDREI : Ştiu.

KOVÁCS : De altfel, nu tu eşti răspunzător. Eu singur sînt de vină — pentru că las vraiste prin casă treburi din astea.

ANDREI : Nu-i adevărat ! Dumneata habar n-aveai că eu îţi iau din cartuşe.

KOVÁCS : N-are importanţă.

PETRESCU (intră) : Noroc ! Văd că te pregăteai de plecare, Andrei. Du-te, am puţină treabă cu taică-tău.

ANDREI (incet, disciplinat) : Nu mă duc. Am şi eu buletin — nu mai sînt copil.

PETRESCU : Hai, fii cuminte, lasă-ne singuri... deocamdată. (Andrei iese, incurcat. Petrescu notează ceva în carnet.)

KOVÁCS (frămîntat) : Şezi. Îmi vedeam de treabă în hala de montaj, cînd aud strigînd de la balustrada macaralei : „Hei, cine stă la blocurile din Strada Nouă ? S-a-ntîmplat acolo o nenorocire cu un băieţel !“ Am sărit deodată — Fodor şi cu mine — şi dă-i drumul cu motocicleta. (Se intrerupe, incurcat.) Multe gînduri ciinoase mai are omul în astfel de împrejurări.

PETRESCU (la fel de incurcat) : Da... Am constatat şi eu.

KOVÁCS (răsuflînd, ca după o mărturisire) : Închipuie-ţi, ce situaţie : tatăl victimei cu tatăl făptaşului — pe aceeaşi motocicletă. Nu-i ciudată viaţa asta ?

PETRESCU (scoate carnetul) : Iartă-mă (din adînc), Janos. (Desface braţele larg, vrînd parcă să spună : datorია mă obligă. Apoi începe să noteze.) Numele : Kovács Andrei...

KOVÁCS : Balint Andrei ! Ştii, după taică-său...

PETRESCU : A, da, fireşte... Balint Andrei... Vîrsta : şaisprezece ani... (Pauză îndelungată.)

KOVÁCS (se caută prin buzunare, nervos, după figări) : Trebuie să ştii că băiatul a venit să mă caute la fabrică. El m-a anunţat. Într-un cuvînt... Da' cu el să nu vorbeşti acum, că-i tare frămîntat. Am să-ţi

spun tot. (Se caută prin buzunare. Zgomot, de-afară. În fața gardului apare Fodor.)

FODOR : Îndată, Ana. Vin îndată !

KOVÁCS (aude vocea lui Fodor și privește pe fereastră ; apoi, lui Petrescu) : O clipă, te rog, să aduc niște țigări. (Iese, pentru a reapărea în fața blocului. Se apropie de Fodor.) Denes... Ascultă-mă, Denes...

FODOR : Nici un fel de Denes !..

KOVÁCS : Eu recunosc că...

FODOR : Prea târziu, tovarășe Kovács.

KOVÁCS : Îmi pare nepus de rău...

FODOR : Dar mie !!

KOVÁCS : Tovarășe Fodor... Nu știu cum s-ar putea îndrepta lucrurile... Îmi iau toată răspunderea...

FODOR (cu ură) : De îndreptat nu poți îndrepta, dar de răspuns, ai să răspunzi, fii pe pace !

(Intră pe porțiță ; Kovács stă la îndoială, o clipă, apoi intră și el, cu pas ferm. Se aprinde lumina la familia Marian.)

MARIAN (în fotoliul de lângă telefon. La radio, Simfonia a IX-a de Beethoven) : Tot nu-i faci încă operație ? Ce să-i spun ? Nu-l pot liniști. De patru ori a fost pînă acum. Bine, bine... Am să-ncerc.

(Bătaie în ușă. Marian pune receptorul în furcă. Intră Fodor.)

FODOR : Vești proaste ?

MARIAN : Nimic nou. Situația e ca și acum o oră.

FODOR (agitat) : Erai cu telefonul în mână, dar nu vrei să-mi spui. De ce ai trînit receptorul așa de iute ? Cu spitalul vorbeai, nu-ncerca să mă duci. (Nervos.) Vorbește, omule ! Trăiește, ori ba ? !

MARIAN : Fii pe pace, e pe mîini bune... Nevastă-mea o să-l opereze.

FODOR (încordat) : O să-l opereze ?

MARIAN : Nu crezi că va face tot ce e omeneste cu putință ?

FODOR : Ba da. Dar nu știam că trebuie operat.

MARIAN : Să fim calmi. Adineauri mă întrebai dacă copilul mai trăiește. Asta înseamnă că-ți dai seama în ce primejdie a fost.

FODOR (înnebunit) : „Fost“ ? Cine a fost ? Este, nu ? Ziceai că trăiește !

MARIAN (disperat) : Trăiește, tovarășe Fodor, trăiește ! Te rog, ia loc... Încercam doar să-ți argumentez.

FODOR : Nu-mi argumenta. Mai bine telefonează.

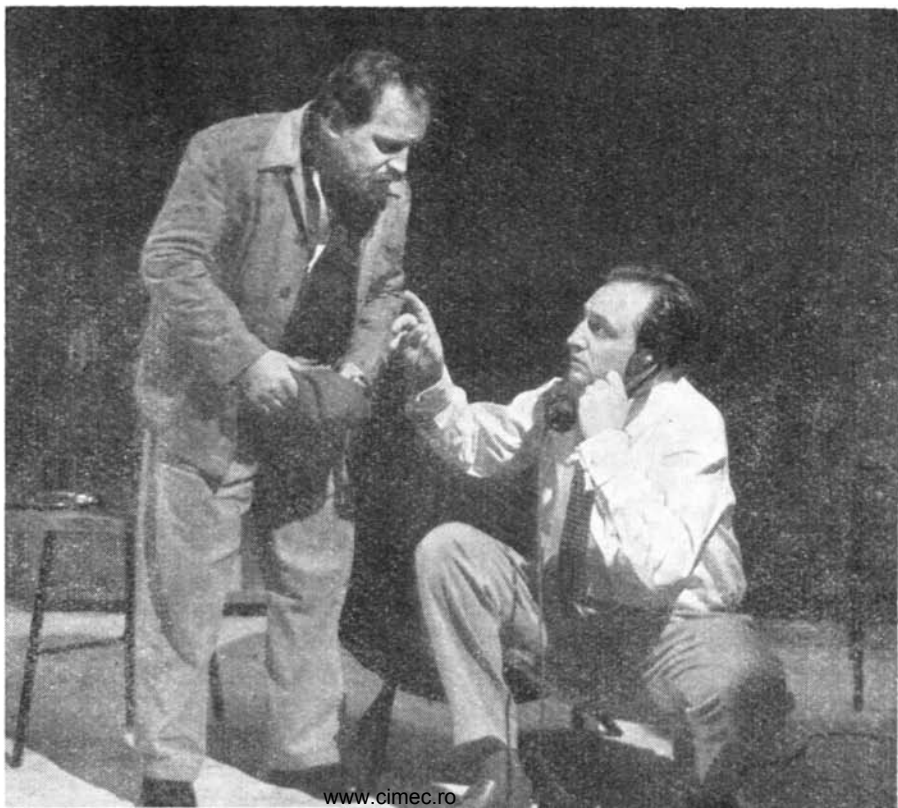
MARIAN : Te rog, stăpînește-te. Omul se deosebește prin...

FODOR (pătimaș) : Ușor mai vorbești ! Nu-i copilul dumitale.

(Pauză.)

MARIAN (într-un târziu) : Te rog să mă crezi că-mi pare rău din toată inima.

MARIAN : ...Bine, bine... Am să încerc. (Pune receptorul în furcă. Intră Fodor.)
FODOR : Vești proaste ?

FODOR (*încăpăținat*): Îți pare, dar telefon nu dai.

MARIAN: De șapte ori am telefonat azi după-masă. La urma urmei, de aia stau aici, ca să țin legătura între clinică și dumneata. Să fim calmi,

FODOR: Eu recunosc că... (*nesigur*)... că nu sînt calm. Eu sînt amărît. Atît de amărît, încît îmi zic întruna că mai bine era să nu apuc ziua asta!

MARIAN: Te cred, dar trebuie să privim faptele așa cum sînt. Știu, ai să spui acum din nou: „ușor vorbești: al dumitale e teafăr“.

FODOR: Nu voiam să te jignesc. Ei, dar o iau din loc; te las în pace, tovarășe.

MARIAN: Unde te duci?

FODOR: La clinică.

MARIAN: Stai, omule, nu pricepi? La ce bun să bați drumurile? Mi-au promis că telefonează! Așteaptă aici rezultatul.

FODOR: Ai dreptate! (*Nehotărit.*) Mă duc pînă acasă, la nevastă,

să-i spun că au să-l opereze. Bine?

MARIAN (*energic*): Nu-i bine. Dimpotrivă: e rău! De ce s-o neliniștești și mai tare, cînd și-așa-i bolnavă?

FODOR: Atunci ce să fac?

MARIAN: Așază-te dincoace, că e mai comod. Aștepți aici pînă telefonează. Vrei o turcească?

FODOR: Mulțumesc, nu obișnuiesc.

MARIAN: O țuică?

FODOR: Asta vreau. (*Beau.*)

MARIAN (*încercînd să-i schimbe preocupările*): Mergi pe la teatru?

FODOR (*nedumerit*): Teatru? (*Vag.*) Uneori.

MARIAN: Mi-ar plăcea să știu ce spectacole ai văzut la noi. Avem și piese pentru copii, foarte frumoase...

FODOR: Bietul Feri, deunăzi a fost...

MARIAN (*bagă de seamă că a făcut o gafă; îl intrerupe*): Mă interesează în special părerea adulților. Ce-ți place și ce nu? Despre asta să-mi vorbești.

FODOR (*îngîndurat*): Ce-mi place? Tot. Da', mai ales, alea cu muzică. Și-mi plac și piesele în care e vorba... — cum să-ți spun? — ...despre viață. (*Brusc.*) Să mă ierți dacă am zis ceva rău...

MARIAN: Ba deloc: ceea ce spui dumneata e foarte adevărat. Eu sînt exact de aceeași părere. (*Fodor în-*

cuviințează din cap, nehotărit.) Mai luăm un păhărel? Îți place? Prună curată, șizeci de grade. E de la un pacient de-al nevastăii. În general însă, nu acceptăm nimic de la nimeni. (*Vrînd să-l distreze pe Fodor.*) Pentru că dacă am accepta, s-ar umple casa de orătării îndopate. Pacienții de la țară sînt foarte darnici.

FODOR: Zău că nici eu nu m-aș zgîrci, dacă mi-ar putea vindeca băiatul.

MARIAN (*dîndu-și seama de noua gafă, foarte energic*): Cum îți imaginezi așa ceva?! Nici gînd! (*Căutînd o ieșire.*) Ei, dar ce zici de Othello?

FODOR: Ți-a de-i așa gelos? Faină piesă... De, se-ntîmplă... Toți am fost geloși, măcar o dată-n viață.

MARIAN: Ba eu, nu. Cred că nici n-aș fi în stare...

FODOR: Și apoi... cum s-ar zice... și militarie am făcut cu toții. Numai băiatul meu, Feri, nu știu dacă o face...

MARIAN (*agățîndu-se cu disperare de subiect*): Apropo. Știi, în război, mi-au degerat și mîinile și picioarele. Credeam că nu se mai alege om din mine... (*Fodor oftează.*) Dar, vezi, acumă nu mai am nici pe dracu'. (*A epuizat și ultimul subiect. Tăcere penibilă. Nemaștiind ce să facă, Marian deschide aparatul de radio. Se aude finalul Simfoniei a IX-a.*) Sper că nu te supără muzica.

FODOR: Nu, defel. Că doar n-a murit nimeni în casă... (*Marian toarnă din nou în pahare, grăbit, ca să schimbe subiectul. Fodor zîmbește.*) Nu-s eu chiar atît de prost ca să nu pricep... Dumneata vrei să mă gîndesc la altceva. Să știi că ești un om cumsecade, tovarășe Marian. (*Îl prinde muzica.*) Frumoasă muzică... (*Marian intensifică tonul aparatului, bucuros că lui Fodor îi place.*) Cîntă și el, la vioară.

MARIAN: Cine?

FODOR: Feri. Voiam să-l dau să-nvețe. Soră-sa mai mare e la facultate. Are și bursă. Eu rămîn ce am fost: un fel de jumătate de om. Ba au zis că-s și pasiv. Că nu-s combativ. N-au decît să dea din gură. Viitorul al lor este, al copiilor.

MARIAN: Viitorul e și al dumitale, tovarășe Fodor.

FODOR: Viitorul meu? (*Cu simplitate.*) Să muncesc o viață întregă pentru un... invalid. (*Își îngroapă*

NENEA SCHULTZ : Pe unde-ai hoinărit ?
MAMA SCHULTZ : Am dat o fugă plăcă în oraș.

fața în palme, oftînd.) Așa mi-a soarta. Așa mi-a fost scris.

MARIAN (*cramponîndu-se de noul subiect*): Soartă? Așa ți-a fost scris? Prostii! De viața băiatului dumitale poartă grijă o țară-ntregă. Ce ți-e scris? Ți-e scris că-n ceasul acesta sînt la patul copilului trei medici. Soarta noastră nu-i la voia întîmplării, ci e supusă legilor vieții. (*Sună telefonul. Fodor apucă receptorul, dar Marian îi înlătură mîna cu un gest cald. La telefon.*) Da, eu. Îl operează? Bun. Îmi trimite vorbă să fiu liniștit? Foarte bine: sînt liniștit. Mă cheamă mai tîrziu? Mulțumesc. (*Pune receptorul în furcă.*) Ei, vezi?!

FODOR: Ațita?

MARIAN: Pentru moment. Fii liniștit: e pe mîini bune. (*Fodor dă să plece.*) Mai bem? Uite și niște fursecuri... sau preferi saleuri? Nevastă-mea le face tare bune. (*Îi oferă.*) Nu vreau s-aud nimic. În cazul ăsta, nu accept să fiu contrazis. Poftește!

FODOR: Mulțumesc. (*Din nou atent la muzică.*) Fericit trebuie să fi fost omul care a făcut cîntecul ăsta!

MARIAN (*bucuros că are din nou un subiect*): Beethoven! (*Inspirație bună.*) Imaginează-ți! Era surd.

FODOR: Vrei să mă consolezi! (*Incurcat.*) Ți-am dibuit eu meseria... (*Zîmbind.*) Știi, de multe ori m-am

întrebat ce-i aia „regizor de teatru”. Acuma știu. E unul care le potrivește pe toate în așa fel ca fiecare să găsească ceea ce-i place.

MARIAN: O definiție precisă. Să știi că ai simț pentru artă.

FODOR (*îmbunat*): Așa-i toată familia noastră... Știi, obișnuiesc să desenez cite o dată, însă numai așa, pentru sufletul meu. Dar copilul e o adevărată minune. (*Se posomorăște.*) Adevărată minune a fost... că, de acum înainte, cine poate ști?!...

MARIAN: Adineauri îți explicam că cel mai de preț lucru din om este sufletul.

FODOR: Slabă mîngiere! Mie-mi trebuie copilul de ieri, copilul vesel și întreg. Pe acela să mi-l dea înapoi cineva, tovarășe Marian. (*Pauză. Nu se aud decît acordurile triumfătoare ale Simfoniei a IX-a.*) Mai telefonăm?

MARIAN (*privindu-și ceasornicul*): Cred că acum putem încerca, tovarășe Fodor.

(*Ridică receptorul și formează numărul. Muzica se aude mai tare, acoperînd. Lumina se stinge în locuința lui Marian și se reaprinde la Schultz. Nenea Schultz își privește ceasornicul, nervos și nerăbdător. Intră mama Schultz.*)

NENEA SCHULTZ: Pe unde ai hoinărit?

MAMA SCHULTZ : Am dat o fugă pînă în oraș. Nu pot sta cu mîinile în sîn, cînd se întîmplă o asemenea nenorocire.

NENEA SCHULTZ : Iar îți viri nasul? De cîte ori ți-am spus să nu te amesteci în treburile altora!?

MAMA SCHULTZ : Doar nu-ți închipui că am să privesc liniștită moartea unui copil.

NENEA SCHULTZ : N-ai decît să plîngi, dacă poțtești, dar nu te amesteca! Te-ai dus să depui mărturie? La miliție? Ca să ne dăm numele în spectacol, pe la tribunale, dacă o fi să iasă proces? Doamne ferește!

MAMA SCHULTZ : Aber, Richard! Am făcut o plimbare, să-mi ușurez nervii.

NENEA SCHULTZ : Asta-i altă treabă... Ce mîncăm azi?

MAMA SCHULTZ : Am uitat să cumpăr pîine. De cînd mă știu, nu mi s-a-ntîmplat una ca asta. Ei, nu face nimic; cobor eu mai tîrziu. (*Îngîndurată.*) Ascultă, Richard! De ce o fi omul făcut în așa fel încît să-i fie groază de nenorocire și de moarte?

NENEA SCHULTZ (*trăsnit, la cuvîntul „moarte“*): Matei! Unde-mi ești, Matei? Poftim în casa asta, imediat! Să nu te prind că mai ieși fără știrea mea. Treci la exerciții... (*Revine.*)

MAMA SCHULTZ : De-acu' nu-i mai dai drumul în curte niciodată?

NENEA SCHULTZ : Ei, asta-i! Dar m-au apucat nervii cînd ai zis că-i pe-afară...

MAMA SCHULTZ : Prea chinuiești copilul, Richard. (*Se aud exerciții de vioară.*)

NENEA SCHULTZ : Știi ce? Prefer să te ascult cînd faci filozofie. Te-ai întrerupt undeva pe la groaza de moarte. Pe cuvîntul meu, sînt curios ce idei noi ai în problema asta.

MAMA SCHULTZ : Ja, so! Voiam să spun că ne e groază tuturor de moarte. Ocolim casa îndoliată și nu ne gîndim că, mai devreme sau mai tîrziu, tot îndoliată are să fie și a noastră — și atunci au să ne ocolească alții pe noi.

NENEA SCHULTZ : Har Domnului! Ai tras concluzia! Ai fost cît se poate de originală. Acum sper că o să te ocupi de pîine... (*Spre ușa odăii vecine.*) Matei dragă! Adu-mi un pahar cu apă. (*Vioara se întrepruce.*)

MAMA SCHULTZ (*nervoasă*): Ja, so was! Nu ești în stare să-ți iei sin-

gur apa? O dată, fetițe verișoare-mi i-a explodat în mină sticla cu sifon!

NENEA SCHULTZ : Ascultă, draga mea, H₂O nu face explozie! Dar n-are a face. Mă duc să mă servesc singur. (*Iese. Mama Schultz trebăluiește prin odaie. Din nou exercițiile de vioară, din odaia lui Matei. Mama Schultz se liniștește. Nenea Schultz revine, gesticulînd nervos.*) Nu i-s-ar fi întîmplat nimic.

MAMA SCHULTZ : Bine, bine, dă-i înainte! Și, dacă ții neapărat să știi, iaca, îți spun : n-a lipsit mult, azi la amiază...

NENEA SCHULTZ (*exasperat*): Altceva nu mai poți discuta? Atunci prefer să tăcem.

MAMA SCHULTZ (*tot trebăluind înainte*): Grozav s-au mai înmulțit moliiile anul acesta! Trebuie să iau naftalină.

NENEA SCHULTZ : Nici pîinea n-o mai ții minte, darmite naftalina! Unde mi-ai hoinărit pînă acuma?

MAMA SCHULTZ : Dacă ești chiar atît de curios, iaca îți spun : am fost la clinică.

NENEA SCHULTZ : Ce treabă aveai dumneata acolo?

MAMA SCHULTZ : Nu „ce“. Cu cine. L-am rugat pe doctorul Crișan să aibă grijă de băiatul lui Fodor. Zicea să fiu liniștită, că pentru ei toți copiii sînt la fel. Dar eu cred că o leacă de intervenție nu strică. Mai ales dacă trebuie operat.

NENEA SCHULTZ : Nu mai spune! Te pomenești că-l coase mai frumos, dacă interviu tu!

MAMA SCHULTZ : Ții, ce bărbat spiritual! Să vorbim serios. Știi ce vîlvă s-a stîrnit cu istoria asta? Unde mai pui organele sanitare! Patru au fost azi pe-aici : de la grădiniță, de la dispensar, de la... mai știu eu de unde?! Lumea asta nouă, cu orînduirea ei, le-a format oamenii... wie sagt man schon?... spiritul de colectivitate.

NENEA SCHULTZ : Poftim! Da' de cînd ai vederi așa de înaintate, draga mea? Înainte vreme îl fereai și de grădiniță!

MAMA SCHULTZ : Ehe, asta a fost!
NENEA SCHULTZ (*chicotînd înfundat*): Azi de-dimineață.

MAMA SCHULTZ : Și nu ți se pare că dimineața asta de azi e și ea tare, tare departe? (*Din camera vecină se aude cum Matei cîntă fals la vioară.*)

PETRESCU : Ei, frate Janos, multe cazuri grele am avut eu în ultima vreme, dar asta le-ntrice pe toate.
ILONA : Și acum... acum ce-o să fie?

Frumos cîntă, dragul de el! (Se plimbă în sus și în jos.)

NENEA SCHULTZ : Astîmpără-te odată! Ce-ți veni iar?

MAMA SCHULTZ : Află că n-a lipsit mult să i se-ntîmple tocmai lui.

NENEA SCHULTZ : Ce tot îndrugi acolo? Vrei să mă sperii!

MAMA SCHULTZ (o podidește plinsul) : N-am îndrăznit să-ți spun pîn-acuma... Petrescu zice că a aflat la cercetări... Primul care a pus mîna pe... pe bomba aia, a fost tocmai Mateiaș. El le-a dus-o celorlalți...

NENEA SCHULTZ (ingrozit) : Toată istoria asta ai scornit-o acuma, pe loc, ca să mă sperii! Bine ți-ai mai găsit și dumneata șapul ispășitor... Parcă nu se știe cine-i vinovatul?! Pramatia aia a lui Kovács! (Se așază.) ...Hilda!... E ade-vărat?... (Mama Schultz încuviințează din cap, tristă.)

(Lumina se stinge la Schultz, pentru a se reaprinde la Kovács. Petrescu mai e acolo; cu toții sint extenuați, ca după o discuție îndelungată.)

PETRESCU : Ei, frate Janos, multe cazuri grele am avut eu în ultima vreme, dar asta le-ntrice pe toate.

ILONA : Și-acum... acum ce-o să fie?

PETRESCU (incurcat) : Depinde în mare măsură de caracterizarea pe care o să i-o faci de la școală.

ILONA : De acolo n-are ce nădăjdui. Nu li-i drag defel, copilul. Zic că-i încăpăținat și nestăpînit, ba chiar prefăcut.

KOVÁCS : Am fost la mai multe consfătuiri cu părinții; aia de la școală ziceau că-i un copil simpatic, însă are o adolescență curioasă. Nu face sport deloc; toată ziua stă închis în casă, cu instrumentele lui.

ILONA : Măcar să fi stat! Profesorul de fizică-i de vină. El i-a băgat în cap să se facă fizician atomist.

KOVÁCS : Fizician, da. Restul nu-i de-cît un vis de copil.

ILONA : Fain vis, n-am ce zice! Să arunci lumea-n aer!

KOVÁCS (nervos) : Energia atomică se-ntrebuințează și la spărgătoare de gheață.

ILONA : Chiar astăzi m-am putut încredința cât sînt de pașnice exploziile astea !

KOVÁCS : Vorbești prostii ! (Lui Petrescu.) Eu am încredere în spiritul de dreptate al profesorilor.

ILONA : Ba eu nu mai am încredere în nimeni (*tăios*) dacă nu mai poate conta omul nici măcar pe prieteni buni. (Lui Petrescu.) Treci cu vederea totul, Radule ! Te implor, treci cu vederea. (Petrescu o privește trist. Ilona se dezlănțuie.) Așa-i că nu vrei ? Doar n-o să-ți riști bunătate de slujbă pentru feciorul lui Kovács !

PETRESCU : Nu merit să-mi vorbești așa, dar n-am ce face. Toată lumea e nervoasă azi.

KOVÁCS : Ce crezi tu că o să iasă de aici ?

PETRESCU (lui Kovács) : Dacă școala dă o caracterizare proastă... (*îi vine greu să spună cuvîntul*)... ar putea ajunge la... școala de reeducare...

ILONA : La ...reeducare ? ! Băiatul meu ? Odată cu capul : nu ! Nu !! Mă duc eu la miliție, să le spun cine are cartușe la etaj ! O să vedem noi dacă într-adevăr băiatul meu l-a aruncat, sau dacă-ncearcă Radu Petrescu să-și scoată basma curată iubita.

KOVÁCS : Ilona ! !

(*Tăcere. Petrescu dă să iasă ; Ilona îi aține calea.*)

ILONA : Stai ! Nu mai știu ce vorbesc ! Iartă-mă, Radule !

PETRESCU : Cît despre mine... eu nu mă supăr... Dar s-o terfelești pe biata fată ? ! Ea, care-i ține lui Mircea loc de mamă...

(*Ilona dă să iasă, rușinată, dar un cuvînt rostit de cei doi bărbați o face să se oprească brusc.*)

KOVÁCS : Doar o cunoști, Radule !... Mă-ntreb dacă nu există totuși o soluție...

PETRESCU : Tu crezi că situația mea e ușoară ? Nu-mi pot ajuta prietenul. Nu pot face nimic pentru tine ! Și nici tu nu poți face nimic pentru copilul tău vitreg.

KOVÁCS (*are o idee*) : Vitreg ? ! Da... exact. Trebuie să atragi atenția autorităților... Să arăți că-i sînt doar tată vitreg... Da, e o circumstanță atenuantă : nu a fost crescut cum trebuie, tatăl vitreg nu s-a ocupat de el. Trebuie să depui mărturie că nu m-am ocupat de copil. Doar ai auzit-o, nu o dată, pe nevastă-mea, reproșîndu-mi.

ILONA : Nu-i adevărat. Nu-i adevărat, Radule, nu-l crede ! Tu știi foarte bine cum s-a purtat Janos cu copilul ! Doar n-oi fi vrînd să-l po-negrești în fața superiorilor !

KOVÁCS (*cu căldură*) : Lasă-ne singuri, Ilona. Vreau să stau de vorbă cu Radu.

ILONA : Știu. Ca între bărbați. Iar copilul — la corecție !

PETRESCU : Ai putea să-mi spui și mie de partea cui ești, Ilona ? Îți aperi bărbatul în dauna băiatului — sau invers ?

ILONA : Ba îi apăr pe amîndoi de tine, că tu n-ai inimă ; tu nu știi că prietenul la nevoie se cunoaște.

PETRESCU : Pe lingă prietenia cu voi, mai am și o ocupație...

ILONA : Da, da, știm : omul legii !

PETRESCU : Nu-mi îngreuiată situația, Iani ! Eu am datoria să vă lămuiesc că acesta e un caz pentru care cineva trebuie să plătească ! (*Ilona prinde din zbor cuvintele „trebuie să plătească” — și începe să cotrobăiască, furibundă, prin dulap.*) Eu fac tot posibilul ca să găsesc circumstanțe atenuante. De aceea pun atîta preț pe caracterizarea de la școală. Dar dacă Ilona mă intrerupe mereu, nu mai apuc să vă explic măcar... (*Ilona a găsit portmoneul și iese cu el în mare grabă ; Kovács o privește aiurit — nici nu mai e atent la Petrescu.*) Uite, e vorba despre...

KOVÁCS : Ilona !

(*Se năpustește pe urmele ei. Petrescu asistă nedumerit. Lumina se stinge în apartamentul lui Kovács și trece în curtea lui Fodor. Ilona a ieșit din bloc și se îndreaptă grăbită spre gardul de uluci de la Fodor. Kovács a urmărit-o cițiva pași, apoi, răzgîndindu-se, s-a retras la poarta blocului.*)

ILONA : Ana ! Ana !

ANA (*iese pînă în fața gardului*) : Scuzați. Curățam vișine, să treacă vremea mai repede.

ILONA : Nu te deranja, Ana dragă ; am venit doar pentru o clipă. Nici nu intru. Hai să ne așezăm aici, pe lăvicioară... (*Incurcată*)... E o zi atît de frumoasă ! (*Simte că se incurcă — zăpăcită de tot.*) Voiam să zic că e vreme frumoasă... Zău, crede-mă : nici noi n-am avut liniște azi toată ziua... Firește, nu se poate asemui cu durerea dumitale...

ANA : Păi... atunci nici nu te mai poftesc în casă. Nici curat n-am fă-

cut azi... Ei, dar ce voiam să spun?...
Imi pare rău că bărbatu-meu lipsește.
O clipă nu s-a dezlipit de telefon,
toată ziua. A dat oleacă pe-acasă
și dus a fost la clinică. (Pauză.)
Eu de-abia mă mai târâsc. (Sincer.)
Și-apoi... mi-e frică să mă duc acolo.

ILONA : Copilul a scăpat de primejdie.
ANA (din adînc) : Întrebarea e dacă
scapă întreg.

ILONA (lipsită de tact) : La urma urmei,
dac-o fi să fie, vă plătim despăgubiri.
(Tăcere penibilă.)

KOVÁCS (iese de sub uortal și se apropie
grăbit; cu ton ridicat) : Ilona !

ANA (înmărmurită) : Pentru asta ați venit ?...
Pentru asta v-ați luat, mă rog, osteneala ? !

KOVÁCS : Nevastă-mea se simte tare nenorocită...
și a zis că trebuie să vă compensăm...
Dar... dar a vorbit așa, fără să vrea...
Nu-i așa, Ilona ?

ILONA : Eu... eu voiam doar să spun...
voiam să...

KOVÁCS : Știm și noi, prea bine, că nu
există despăgubire...

ANA (îngîndurată) : Și... cît se plătește,
mă rog, de obicei ? (Ceilalți doi nu pricep
ce vrea. Tăcere penibilă. Ana continuă,
nemiloasă.) Cinci mii, un ochi ?
Zece mii, perechea ? Mî se pare că
degetele se plătesc mai puțin —
barem că ele-s mai scumpe !
Că dacă stai să judeci, paguba cea mai

grea la mină o suferă un copil de muncitor. (Pauză penibilă.)

ILONA (din adînc) : Iartă-mă. Nu la așa ceva mă gîndeam. Pe cuvîntul meu,
crezusem...

ANA : ...că ai să-i scoți ochii lui bărbatu-meu
cu bani, ca să nu vă mai dea-n judecată ?
Știi ce ? Mai bine mituiește-mă pe mine —
în secret — că poate ți-l îmbunez eu...
Tot n-o duceți greu cu banii — de, două
lefuri !

KOVÁCS : Nu pentru asta am venit, ci pentru
că ne doare. Și-apoi, știi bine că nu o dată
am încercat să mă împac cu Denes.

ANA : Destul de rău ți-ai ales ceasul
împăcării. Da' uite, tocma' vine Denes,
spune-i lui ce ai de spus. (Intră Fodor.)
Denes ! Dumnealor la tine au venit.

FODOR : Să se milogească pînă l-or scapa
de pușcărie pe derbedeul ăla ?

ANA : Cam așa.

FODOR (agresiv) : Cu ce vă pot servi ?

KOVÁCS : Denes !

FODOR : Să lăsăm asta.

ILONA : Cum se simte copilul ?

FODOR : Trăiește.

ANA : Trăiește !

ILONA : Știi, tovarășe Fodor...

KOVÁCS : Ilona, du-te sus !

ILONA : Cum crezi... Iartă-mă, dacă poți...

ILONA : La urma urmei, dac-o fi să fie, vă plătim despăgubiri.

KOVÁCS : Ilona !

ANA : Pentru asta ați venit ? ... Pentru asta v-ați luat, mă rog, osteneala ? !

FODOR : Dar nu pot. Tocmai despre asta e vorba. Sint lucruri care nu se pot ierta. Am terminat!

KOVÁCS : Denes, dacă m-ai asculta...

ANA : Ascultă-l, Denes! Cine știe ce are omul pe inimă!

FODOR : Du-te-n casă, Ana! (*Lui Kovács.*) Da' simțitor te mai făcuși, dintr-o dată!

KOVÁCS : Nu e prima dată cînd încerc să stau de vorbă cu tine!

FODOR : Cam nepotrivit moment pentru explicații, tovarășe Kovács!

KOVÁCS : Pricepe odată, omule! Eu nu ți-am făcut nici un rău.

FODOR : Las' că le explici tu ălora de la tribunal. Tocmai de la miliție vin : am fost să scriu reclamația. La proces să te văd cum te descurci! Da' n-am eu grija ta, Kovács Iani — știi tu să te-nvîrți!...

KOVÁCS : Crezi că din cauza unei întîmplări nenorocite am să rabd să mă jignești?

FODOR : Iaca na! Tot el cu gura... vorba aia : te ai bine cu miliția. Are el grijă să te facă scăpat...

KOVÁCS : Am venit cu gînd bun. De ce vrei să ne certăm din nou?

FODOR : Nu-i de ieri — de alaltăieri dușmănia noastră! (*Vociferările au atras atenția Reporterului, care apare în balcon, asistînd înmărmurit.*)

KOVÁCS : Măi Denes, măi, noi sîntem oameni detreabă amîndoi...

FODOR (*furibund*) : De facebă? Unii sîntem! Alții s-au cocoțat sus la

etaj... să-i nenorocească de-acolo pe copiii oamenilor.

KOVÁCS : Măi Denes, măi... (*Îi pune mîna pe umăr ; Fodor i-o respinge, brutal.*)

FODOR : Ce-i, mă? Și pe mine vrei să mă schilodești?!

KOVÁCS : Taci, că de nu...

FODOR : ...că de nu?! (*Se năpustește la el, vrînd să-l lovească. Kovács îl imobilizează. Se zbat, încleștați.*)

ANA (*iese din casă, în goană, țipînd*) : Denes! Ce faceți, Denes?!

ILONA : Iani, haide sus! Imediat!

NENEA SCHULTZ (*iese din bloc, foarte tulburat*) : Oameni buni!

FODOR : Nu sîntem buni, domnule Schultz! Sîntem oameni, binele și răul sînt aici... în noi.

MONICA (*intrînd dinspre stradă*) : Ce-i aici?

ANA (*se repede spre ea*) : Doamnă doctor! (*Monica o îmbrățișează, liniștitor.*)

REPORTERUL : Nu vor să se înțeleagă oamenii...

MONICA : Un spital întreg muncește să salveze copilul, și-ntr-un timp, dumneavoastră... Să vă fie rușine!

REPORTERUL : Împăcați-vă, tovarăși!

KOVÁCS : Pentru asta am venit.

FODOR : Acolo, în romanele dumitale! Eu nu mă-mpac! (*Iese în fugă.*)

REPORTERUL (*disperat*) : Tovarăși!

Oameni buni! Ce faceți?!

Cortina

A C T U L III

Noapte. Toate ferestrele luminate. Apare Reporterul, în balcon.

REPORTERUL : Superficial și ușuratic a mai fost primul meu reportaj. Și fals... Da, fals. Nu văzusem decît storiurile în culori luminoase; ele m-au inspirat. Dar viața pulsează dincolo de culorile lor. Cîte nu se-ntîmplă pe după storiurile colorate! Cîte bucurii și necazuri, griji și taine! Puțină răbdare, tovarășe redactor-șef. Nu, N-am să încure închiderea ediției. Dar trebuie să aștept verdictul vieții. Care va fi? Nu știu. Atîta știu : că viața mi-a luat mîna și acum ea îmi poartă condeiul. Ea îmi scrie reportajul.

(*Balconul rămîne în umbră. Lumina trece în apartamentul familiei Kovács. În curte, pe lavița din fața gardului, soții Fodor.*)

ILONA (*lui Andrei*) : Hai, mîncă... Ți-am făcut mămăligă cu brînză... și salată... A treia oară ți-o pun azi pe masă. Haide, nu te mai încapă-țina, ești băiat mare. Săptămîna viitoare împlinești șaisprezece ani!

ANDREI : Îi împlinesc — dar unde?

ILONA : Lasă prostiile. Aranjează tata.

ANDREI : Ba să nu aranjeze nimic. Poate-i mai bine așa...

KOVÁCS (*incurcat*) : Mîncă, Andrei, că iar se sleiește. Și, pe urmă, la culcare. S-a făcut tîrziu.

ANDREI : Crezi că mi-e frică? Te-nșeli! (*Apropiindu-se de fereastră.*) Uite, nevasta lui Fodor tot se mai vînzolește încă prin curte, ca o apucată... (*Îi strigă, de la fereastră, într-un acces de tensiune nervoasă.*)

Iartă-mă, te rog... n-am vrut! (Plîngînd.) N-am vrut...

ANA: Auzi, Denes? Îi e rău băiatului, vai de mine!

FODOR: De ucigaşul ăla ai tu grijă acuma?

(Andrei iese în fugă din odaie. Kovács îl urmează. Intră Petrescu.)

PETRESCU: Am auzit un ţipăt. Ce s-a-ntîmplat?

ILONA: Destule. (Iese grăbită, cu un pahar de apă pentru Andrei. Kovács se întoarce.)

KOVÁCS (tulburat): Adu procesul verbal şi schimbă-l. Pune acolo că eu... că eu sint făptaşul.

PETRESCU: În faţa conştiinţei tale — poate. În faţa legii — nu!

KOVÁCS: Păi, nu eu sint vinovat? Nu eu am lăsat cartuşele vraiste?

PETRESCU (incurcat): Li se-ntîmplă şi altora.

KOVÁCS (nici nu ascultă ce i-a spus celălalt): Legea spune că asta se cheamă neglijenţă culpabilă, așa-i?

PETRESCU: Spune-mi ce-s eu de vină dacă legea admite responsabilitatea penală a copilului?! La şaisprezece ani e răspunzător copilul.

KOVÁCS (nu vrea să ia act): Nu-i distruge viitorul! Nu merită şcoala de corecţie. Copil, ce vrei?! Îlucid reuşcările — pentru păcatul meu. Să facem ceva, Radule! Să nu-mi terfelesc onoarea nici în ochii lui Fodor, nici în ai băiatului. (Intră Ilona.) Fac eu anii ăia... Doi sau cîţi or fi. Îi fac!

(Ilona se apropie încet şi-i cuprinde umerii. Lumina se stinge la Kovács. reaprinzîndu-se în curte, deasupra gardului şi laviţei lui Fodor.)

ANA: N-auzi că n-a vrut?

FODOR: Atîta-i mai lipsea, să vrea!

ANA: N-a fost decît o întîmplare. Putea să fie invers.

FODOR: Dacă n-a fost decît atît, de ce nu s-a-ntîmplat invers?

ANA: Denes, tu nu mai poţi uita că odată Kovács te-a jignit!

FODOR: Las' să dau şi eu în alţii, nu numai ei în mine! Zis-au că am o atitudine pasivă, ori ba? Iaca, acuma am să le arăt că ştiu să acţionez, că-s combativ!

ANA: Dacă tot te-ai hotărît, era mai bine să te apropii de oameni, în loc să te îndepărtezi şi mai mult de ei.

FODOR: După faptă, şi răsplată! Am isprăvit... (Huruie de motor şi scrişnet de frîne. Locatarii ies de prin apartamente.)

ANA: Doamnă doctor! (Se năpusteşte la Monica Marian, care soseşte din spre stradă, moartă de osteneală. Şi ceilalţi locatari se apropie, întrebători.)

MONICA: Am fost din nou să-l văd. Se simte bine.

FODOR: Sînteţi tare ostentă.

MONICA: De... Se obişnuieşte omul cu toate.

MARIAN (iese din bloc): Bună seara — sau, mai bine zis: noapte bună — cu toate că mai veghem cu toţii încă. Credeţi-mă: fiecare vă împărtaşeşte durerea... Ştiu că-i o slabă consolare, dar... (Locatarii încep să se retragă.)

ANA: Noi vă mulţumim din toată inima... Doamnă doctor, mi se pare că... adineaori... a ţipat cineva. Ştiţi... așa... ciudat... Doar nu i s-o fi-ntîmplat ceva lui Andrei?... El n-a vrut, săracu'...

ILONA (sosind în fugă): Doamnă doctor! Copilul!

MONICA: Ce-i cu el?

ILONA: Se zbate şi ţipă. Vor să-l bage la şcoala de corecţie!

(Ana își priveşte bărbatul, întrebătoare. Fodor îi întoarce spatele.)

MONICA: Vin acuma! (Cotrobăind prin servietă.) Am să-i dau un calmant. (Porneşte spre scări, însoţită de Marian. Mama Schultz, în drum spre intrare și ea, îi aține calea.)

MAMA SCHULTZ: Nu-i așa că se face bine, doamnă doctor?

MONICA: Sigur că se face bine, mamă Schultz!

(Bătrîna intră pe poartă. Se aprinde lumina în apartamentul soţilor Schultz.)

MAMA SCHULTZ (închide uşa): A urcat la Kovács. I-a venit rău lui Andrei.

NENEA SCHULTZ: N-o fi făcut copilul vreo prostie?! Reuşcările...

MAMA SCHULTZ: Copiilor nu le dă prin gînd una ca asta.

NENEA SCHULTZ: Copil? E om în toată firea... Hai să ne culcăm. Mă doare capul.

MAMA SCHULTZ: Cînd mă gîndesc că de-un fir de păr atîrna şi viaţa lui Matei al nostru!

NENEA SCHULTZ: Ştiu, ştiu! Acum urmează să-mi spui că l-a păzit Dumnezeu.

MAMA SCHULTZ: Bine că l-am păzit noi!... Ştii, mă tot întreb cum s-a putut să i se întîmple unui copil vioi şi-ndeminatic cum e al lui Fodor. Că al nostru, pe cît e de stîngaci şi de

colău!... Și numai dumneata ești de vină, că atîta mi-l mai cocoloșești!...
NENEA SCHULTZ: Dumneata vorbești?! Dumneata, care-i pui și pasta de dinți pe perie?

MAMA SCHULTZ: Doar n-ei fi vrînd să spui că-l crești ca pe un sportiv? Toată ziua, vioara și iar vioara!... Zicea mai deunăzi Fodor: „L-aș da și eu pe-al meu să-nvețe la vioară“...

NENEA SCHULTZ: Iar la „persoana întii“?

MAMA SCHULTZ: Nu mă mai sîcii atîta, omule! Acuma ți-ai găsit? Voiam să spun că avea dreptate Erika. „Locul copilului, mamă...“

NENEA SCHULTZ: A cui mamă?

MAMA SCHULTZ: Cum adică, a cui? A Erikăi, firește. Adică: eu.

NENEA SCHULTZ: Da, da, pricep. Acu-mi citezi din vorbele fiicei dumitale...

MAMA SCHULTZ: Ce ai cu mine? Păi, nu ea mi-a spus: „Mamă, locul copilului e în colectivitate, alături de ceilalți“?

NENEA SCHULTZ (ironic): Ca să se-mbolnăvească de pojar?

MAMA SCHULTZ: Lasă glumele. Vorbim serios. La urma urmei, ce se poate alege din copilul ăsta, lîngă doi moșnegi?

NENEA SCHULTZ: Violonist, află! Asta se va alege.

MAMA SCHULTZ: Iluzii, Richard. Dacă are talent, ajunge el violonist și-acasă la părinți. Dar aici, lîngă noi, are să devină un papă-lapte...

NENEA SCHULTZ: N-ei fi vrînd să spui că...

MAMA SCHULTZ: Ba da. Numai că nu-ndrăznesc!

NENEA SCHULTZ: Nici să nu spui! Nu vreau s-aud!

MAMA SCHULTZ: Nici eu nu voiam, astă după-masă, cînd deodată a-nceput să-mi șoptească conștiința, și n-am putut să n-o ascult. Cînd vorbește conștiința, nu poți să-ți pui vată în urechi. De ce să izolăm copilul de viață? Doi bătrîni cu toane!...

NENEA SCHULTZ: Nu mă enerva, dragă, nu mă enerva! Vrei să mă lipesc de unicul scop al vieții mele? Niciodată!

MAMA SCHULTZ: Tot unicul e și pentru mine. Și cu toate astea...

NENEA SCHULTZ: Nici nu vreau s-aud! Nu vreau!

MAMA SCHULTZ: Trebuie! (Pauză.)

NENEA SCHULTZ: Din cine mai fac eu un violonist?

MAMA SCHULTZ (ferm): Vezi? Dragoste-i asta? Nu! Egoism! (Îmbunîndu-l.) Ai să-ți păstrezi jumătatea de normă la școala de muzică. Sînt copii destui acolo. Tocmai dumneata spuneai, astă-dimineată...

NENEA SCHULTZ: Dimineată?... Dimineată? Știi, Hilda, eu nu m-am simțit bătrîn cu adevărat decît astăzi. (Se așază. Pauză prelungă. Stă așa, îngindurat și frînt.) Ce zicea doamna doctor? Mîna... mîna e rănită doar puțin?

MAMA SCHULTZ: Despre Fodor Feri vorbești?

NENEA SCHULTZ: Te cred. Are talent copilul. Ureche bună. (Pauză.) Așaaa... Despre jumătatea de normă mai vorbim noi. Dar pe ăsta eu vreau să-l învăț... în locul lui Matei! (Pauză)... Cu toate că-i păcat. Mare păcat. Nepoțelul meu! Ce mină!...

MAMA SCHULTZ: Bucură-te că le are.

(La Schultz se face întuneric. Petrescu, Monica și Marian ies de la Kovács, Petrescu mai vorbește cu Kovács, care i-a condus.)

PETRESCU: Janos! Andrei să se prezinte la Miliție, mîine la opt.

KOVÁCS: Venim amîndoi, Radule. (Închide ușa.)

MONICA: Tovarășe Petrescu!

PETRESCU: Da, tovarășă Marian.

MONICA: E adevărat că dacă nu-și retrace reclamația...

PETRESCU: Adevărat.

MONICA: Nu l-ai putea convinge?

PETRESCU: Din păcate, nu.

MONICA: Nici de dragul meu?

PETRESCU: Îmi pare rău.

MONICA: Păcat. Noapte bună. Haidem, Petre. (Pleacă.)

MARIAN: Ce situație dramatică! Trebuie să-l citeze pe fiul celui mai bun prieten!

MONICA: Viața nu-i teatru, Petre.

MARIAN: Ce subiect, frate! Zău că aș avea chef să-l montez! (Pornește grăbit după Monica.)

(La Kovács se stinge lumina, reaprinzîndu-se la soții Marian, care intră imediat. Monica se așază, obosită — nici nu-i vine să se mai cîntească.)

MARIAN (dezbrăcîndu-se): Ascultă, Monica dragă... (Căutînd ceva prin casă)... Spune-mi, mă iubești?

MONICA: Ce-ți veni?!

MARIAN: Mă gîndeam că dacă mă iubești — dar tare, tare de tot...

MONICA: Și dacă te iubesc?

MARIAN : Atunci să-mi spui o dată unde-mi sînt papucii !

MONICA : În fiecare seară același refren : unde-mi sînt papucii ? La locul lor !

MARIAN : Și... unde-i locul lor ?

MONICA (*nervoasă*) : Nu ! Asta nu mai poate continua așa !

MARIAN : Ce anume ? Faptul că-ți cer papucii ? Și că nu-s ? ! S-au volatilizat. Au dispărut. Și-au luat zborul... Într-adevăr, nu mai merge așa. Parcă nici n-ar exista o gospodină în casa asta !

MONICA : Ai dreptate : chiar nu există. Află că profesiunea mea cere un om întreg. La clinică, dragul meu, nu operăm oameni sănătoși — între decoruri bine stilizate — ca să lăcrimeze *publicul*. Noi operăm *publicul*. Pricepi ? Și nu numai o dată pe zi — de fiecare dată, jocul e pe viață și pe moarte. Sau, mai precis : viață ori moarte.

MARIAN : Viață... moarte ? ! Da... Te invidiez, dragă, pentru meseria ta. În sfîrșit, cineva care se ocupă de conflicte reale. De altfel, ziua de azi a fost o excepție și pentru mine. La multe case va rămîne aprinsă lumina în noaptea asta. Mulți se vor întreba dacă fleacurile care ne preocupă zi de zi, și care ne fac cîteodată să luptăm pentru ele cu toată înverșunarea, sînt într-adevăr chiar atît de importante. De luni de zile mă chinuie ideea formei artistice desăvîrșite. (*Monica se enervează brusc.*) Chestiunea asta ajunse să-mi dea ameteți. Noapți nedormite, patruzeci de țigări pe zi... opt cafele... Mi-au distrus inima. Iar azi ? ! Azi mi-am dat seama că numai inima e importantă. Numai integritatea ei. Da... Nu zic, dacă e vorba de o tematică nouă, care nu suportă închistarea în fixitatea formei vechi, dacă ideea nouă face să explodeze acest chist al vechiului... dacă-l sfărîmă... !

MONICA : Mersi ! M-am săturat de explozii și sfărîmături ! Hai să ne culcăm. (*Intră în baie, revenind îmbrăcată în capot.*) Da... Mai voiam să te întreb ceva : ce fel de copil poate fi acela care crește în vacarmul ăsta ? Ce fel de om se va alege din el ?

MARIAN : Despre cine vorbești, draga mea ?

MONICA : Imaginează-ți ! Despre Grigoraș al nostru. Subiect cu totul nou în casa noastră. E vremea să sfărîme vechile forme de viață.

MARIAN : Pe scenă...

MONICA : Dragul meu, eu îți vorbesc despre viață.

MARIAN : Scena caută și esențializează resorturile psihologice ale întâmplărilor din viață.

MONICA : Nu mai spune ! Mă-ntrebați adineaori dacă te iubesc. Ei, dacă ești un cunoscător atît de adînc al sufletului omenesc — poftim : spune-mi și mie dacă te iubesc ori nu. Nu ți-ai pus niciodată întrebarea ?

MARIAN : Ba da. Adineaori. În legătură cu papucii.

MONICA : Gluma asta să o servești amicului tău de vizavi, ziaristul. Și el e cu capul în nori, și poate tocmai de aceea nu-și găsește papucii.

MARIAN : Scumpa mea, în chestiunea asta n-ar trebui să te amesteci. Am observat că n-ai sensibilitate față de artă.

MONICA : Asta-i artă ! Reportajele lui sînt artă ? ! Rîndurile alea stropite cu sirop de trandafiri ? „Strada Nouă, 27“. Mi-a citit mai deunăzi una din poveștile astea. Din toată casa, atîta vede : stururi multicolore. Dar nenumăratele fapte și drame mărunte din spatele stururilor colorate... Ai văzut, astăzi ?

MARIAN : Da, dragă, omul caută eroul pozitiv — și cred că e îndreptățit să-l caute. Trăiesc nenumărați oameni detreabă printre noi.

MONICA : Detreabă... și trăiesc... Pricepi ? Trăiesc. Iar el nu știe ce-i aia viață, cum nu știi tu cine-i femeia alături de care trăiești de doisprezece ani încheiați.

MARIAN : Monica dragă, nu mă las provocat, să știi ! Dacă ești nervoasă, du-te la culcare. Ce vorbe sînt astea ? Cum nu te cunosc ? !

MONICA : Tu mă știi așa cum mă descrie în reportajul lui : „Cea mai drăguță și mai modernă femeie din bloc nu-ți evocă nici pe departe imaginea doctoriței din orînduirea trecută. O și văd parcă în halatu-i alb, aplecată deasupra bolnavului : severă și sobră.“

MARIAN : Ei, nu ! Băiatul are un stil mult mai matur.

MONICA : Poate. Eu am redat esențialul.

MARIAN : În fond, nu ăsta e esențialul ? Vindeci cîteva sute de bolnavi în fiecare lună.

MONICA : Adevărat. Dar viața nu se mărginește la atît. Poate fi erou pozitiv o femeie care e gata să se îndrăgostească de alt bărbat ?

MARIAN : Din partea mea, poate. Asta e o chestiune care ține de prejudecăți.

MONICA : Iar tu... tu n-ai prejudecăți, nu-i așa ?

MARIAN : N-am.

MONICA : Adevărat. Cum să aibă prejudecăți o abstracțiune ? Asta ești tu : abstracțiune.

MARIAN : Monica !

MONICA : Da, da ! Abstracțiune ambulantă... Bărbat ești tu ? Om ești tu ?

MARIAN : Da, sînt om. Și încă un om care creează... Iată ce nu poți tu pricepe !

MONICA : Creație ? O, de cîte ori am auzit cuvîntul acesta în casa noastră ! Pentru cine creezi ? Pentru om, nu-i așa ? Ei bine, ai creat omul perfect — ai creat omul însuși —, l-ai creat pe cel care bate mînea pe maidan cît îi ziuica de mare. Spune-mi, ți s-a ntîmplat vreodată în viață — o singură dată măcar — să te interesezi la ce oră se scoală copilul, ce mîncîncă, ce note are, ce gîndește, care-i sînt idealurile ? Da, idealurile.

MARIAN : Despre asta am mai vorbit noi. Lasă-l să-și caute singur drumul. E din părinți sănătoși și cinștiți : are de unde lua exemplu.

MONICA : Da ? (*Se așază.*) Ascultă-mă ! Știi că am fost puțin îndrăgostită ?

MARIAN : De ce vrei cu tot dinadinsul să stîrnești o dramă din senin ? Ești nervoasă, Monica, nu poți dormi și ai chef de vorbă pînă la ziuă. N-ar fi mai bine să iei un carbaxin ?

MONICA : Ia tu o cafea — dar cît mai tare, să poți rămîne treaz. Am să-ți spun multe, foarte multe.

MARIAN : De exemplu ?

MONICA : De exemplu... că am fost îndrăgostită. Sau, poate, nu-ți pasă ?

MARIAN : Nu te cred.

MONICA : Ești un miop, un încrezut. Am cîteva sute de pacienți pe lună, asta-i adevărat. Vin și eu acasă, dornică de-un strop de căldură, de o fărîmă de suflet, după osteneala unei zile de lucru... Dar acasă — noua manieră de montare a lui Hamlet. M-am săturat de Hamlet. Pînă peste cap m-am săturat ! Mă săturasem de el tocmai atunci cînd eram gata să mă îndrăgostesc.

MARIAN : Și pentru ce, mă rog ? Pentru că profesia mea mă preocupă și acasă ? ! Cu alte cuvinte, ți se pare plicticoasă munca mea, epicentrul vieții mele.

MONICA : Tu ești plicticos ! Cît despre mine — eu sînt femeie.

MARIAN : Bun. Și cine-a binevoit să bage de seamă ?

MONICA : Imaginează-ți ! Un bărbat.

MARIAN : Unde stă ?

MONICA : Nu departe. Într-un bloc nou, cu storuri colorate. A comis fapte care țin de moravuri vechi, într-o casă nouă. Imaginează-ți : mi-a făcut o declarație de dragoste.

MARIAN : Pe care tu ai ascultat-o.

MONICA : Cu multă plăcere ! Eram bucuroasă că, în sfîrșit, se vorbește și despre mine, nu numai despre Ofelia. (*Incepe să plîngă.*)

MARIAN : Nu plînge, Monica... Li se-ntîmplă și altora. Ești o femeie frumoasă, drăguță... hai, nu mai plînge. N-ai făcut nimic rău.

MONICA : Nu depindea numai de mine. Zicea să divorțez.

MARIAN : Să divorțezi ? Să te desparți de mine ? ! Ei, nu, istoria asta ai scornit-o acuma, ca să mă faci să mă ocup mai mult de tine... Trebuie să mă-nțelegi, Monica : și ție ți-e greu, și mie...

MONICA : Înțeleg.

MARIAN : Ei, atunci mă duc să fac o baie. (*Dă să plece.*) Cît despre bărbatul acela — nici nu există, nu-i așa ? (*Iese, dar se întoarce brusc.*) Cum a fost ?

MONICA : A venit să-mi ceară medicamente pentru copil. Imaginează-ți : l-a atras spre mine faptul că-i pot vindeca copilul. Pe urmă, a mai venit de cîteva ori... (*Bătaie în ușă.*)

MARIAN : Intră. (*Intră Petrescu.*)

PETRESCU : Bună seara. Scuzăți-mă că vă deranjez la ora asta, dar am văzut că e lumină... (*Incurcat.*)... Mircea nu poate adormi. (*Din ce în ce mai incurcat, căci Marian îl privește înmărmurit.*)... Copilul n-a priceput nimic din cele întîmplate, și totuși...

MARIAN : Și totuși, ziua de azi a fost bogată în învătămintе. Nu-i așa, tovarășe Petrescu ? Ia loc. Ai avut o zi grea.

PETRESCU : N-aș vrea să vă deranjez prea mult. Dacă mi-ar mai da tovarășa Marian din bromura aia „de data trecută“... (*Tăcere penibilă. Marian se uită cînd la Petrescu, cînd la nevastă-sa. Petrescu se simte cît se poate de prost : e clar că nu știe „peste ce a dat“.*)

MONICA (*inspirație subită, ca să-l deruteze, oarecum, cochetă*) : A, da, doctoria. Imediat. Petre, te rog, servește-l pe Radu cu o cafea.

MARIAN : Radu e numele dumitale ?
Interesant... nici nu știam. Ești cunoscut doar cu numele de căpitan Petrescu... Vorbesc de cei mai puțin intimi... Eu, de pildă... Ia loc, te rog. Pe mine... mă cheamă Petre... Petre. În bloc mi se zice, firește : Marian, regizorul... Aaa... ce voiam ? Da... Firește... *(Pune la priză mașina de cafea.)*... Voiam să-ți cer un serviciu. Știi, mi-ar plăcea să fac investigații în conștiința oamenilor. În profesia mea e necesar.

PETRESCU : Ca și în toate celelalte. Cu ce te pot servi ?

MARIAN : Uite, de pildă, ce faci dacă ajungi în conflict cu conștiința dumitale ? Chestia cu : „fac ce-mi dictează conștiința“ nu mai ține, odată ce ea te-a părăsit, chiar pentru o clipă...

PETRESCU : Atunci, trebuie să băgăm de seamă să nu ne mai părăsească măcar de-acu-nainte. Ni se-ntîmplă tuturor să facem greșeli ireparabile.

MARIAN : Da. Știi, există oameni care-și neglijează nevasta, nu-i așa ? Alții n-au grijă de arma de vânătoare, ca de pildă Kovács ăsta. O adevărată dramă... iartă-mă : deformare profesională — o adevărată dramă ar fi fost să lași, de pildă, dumneata arma la-ndemina copilului. Așa-i că nu obișnuiești ?

PETRESCU : Azi la amiază am pus-o pentru prima dată sub cheie.

MARIAN : Toate defectele ți le îndrepti în felul ăsta ? Vorbesc de cele pe care le consideri dumneata defecte.

PETRESCU : Ce pot să fac ? ! Din fericire... sau din nefericire... trecutul e ireversibil.

MARIAN : Mda... Iată o consolare.

MONICA *(intră)* : Poftim doctoria.

PETRESCU : Mulțumesc. M-am dus. Noapte bună.

MARIAN : Păcat ! Era o discuție plăcută.

MONICA : Despre ce ?

MARIAN : Probleme morale și altele. Am impresia că s-a înfiripat o oarecare apropiere între noi — nu-i așa ? De pildă, am aflat că pe tovarășul Petrescu îl cheamă Radu. Apropo, doamna doctor — cum i se spune în bloc — se numește Monica. Probabil, nu știi.

PETRESCU : Ba da. Aflasem asta... în trecut. Noapte bună, tovarășă Marian. Noapte bună. *(Iese. Monica pune radioul. Muzică. Marian l-a urmărit din ochi pe Petrescu ; apoi o privește pe nevastă-sa.)*

MARIAN : Vrei să fac patul, dragă ?
MONICA : N-ar fi ceva exagerat, că am avut o zi tare grea, am să-l fac totuși eu... Asta-i o treabă femeiască.
MARIAN : Nu-i de Monica. Uite despre ce-i vorba. Să-ți explic.

MONICA *(fără pic de răutate ; cald)* : Știi ce ? Nu-mi explica acum, că ne prind zorile. Pun rămășag că iar umbli după niște resorturi psihologice.

MARIAN *(din adînc)* : Nu, Monica. Pe cuvîntul meu că nu. În momentul acesta mă interesează viața noastră.

MONICA : Un motiv în plus să ne culcăm imediat. Și mîine e o zi.

MARIAN : Ai dreptate — și mîine-i o zi. Bun aliat e o zi nouă. Poți lua totul de la capăt. *(O îmbrățișează.)*

(Lumina se stinge la Marian, pentru a se aprinde la Petrescu.)

PETRESCU *(stă la masă, fără haină. Citește, renunță, aprinde o țigară. E nervos. Se uită la ceas. Sosește Roza)* : Unde umbli toată noaptea ? Știi bine că-s neliniștit cînd nu te găsesc acasă.

ROZA : Dumneata mi-ai spus de dimineată că am zi liberă. Ce-s eu vinovată că ți s-a stricat programul ? Așa e lumea, degeaba sînt toți deștepți. Tot soarta stă în șea și ține friul !

PETRESCU : Un accident, o întîmplare se numesc soartă ?

ROZA : Zi-i cum vrei. Un lucru rămîne însă sigur : întîmplarea de azi i-a-ntors pe toți din drumul lor. Crezi că nevasta lui Fodor ar fi visat azi-dimineată cum o să-și petreacă după-amiaza ? Nici doamna Marian n-a plănit că o să facă operații în după-masa asta. De dumneata nici nu mai vorbesc. Eu, ce mi-am zis ? ! Fată hăi, tu ai cugetul împăcat ; ție ți-a dat liber, după-masa asta. Fă ce vrei cu ea.

PETRESCU : Mă rog, și ce-ai făcut ?

ROZA : M-am dus la soră-mea. E acolo un copilaș de șase luni. Nu l-am văzut de mult și-mi era grijă să nu fie cumva bolnav.

PETRESCU : De ce să fie ?

ROZA : Știu și eu ? ! Mi-a venit, așa, o neliniște.

PETRESCU : Știam eu de mult că-ți place să gîndești. Și cu cititul te-mpaci bine. Păcat că n-ai învățat carte. *(Se așază.)*

ROZA : Păcat, păcat, dar cine-i de vină ?

PETRESCU : Tu singură. Eu am avut o atitudine cum nu se poate mai în-

- telegătoare față de tine. Te-am înscris la liceul seral, dar te-ai lăsat.
- ROZA : Da' de ce m-am lăsat nu-n-trebi ?
- PETRESCU : Exact. De ce ?
- ROZA : Pentru că n-ai fost destul de înțelegător ca să vii acasă în serile când era școală. În grija cui să fi lăsat copilul ? În primul an a mai mers cum a mers, da' pe urmă...
- PETRESCU : Ciudat... De ce nu mi-ai spus imediat ? De ce n-ai ridicat problema la timp ?
- ROZA : De dragul... ca să fie liniște în casă. Da', de fapt, totuna-i, dacă plec.
- PETRESCU : Unde vrei să pleci ?
- ROZA : Unde ? Auzi întrebare ! La fabrică, sau la cursul de calificare, sau la școala de tractoriste. Poate au nevoie de mine.
- PETRESCU : Cum ai ajuns la concluzia asta ?
- ROZA : Am ajuns, că nu-mi mai place să servesc în casă străină. De mult nu-mi mai place.
- PETRESCU : Și tocmai acu' ți-ai adus aminte ?
- ROZA : Abia acu' mi-am dat seama că viața omului e o nimica toată, iar eu îmi mănînc tinerețile degeaba pe-aiici.
- PETRESCU (*serios*) : N-a fost degeaba. Ai crescut un copil.
- ROZA : Și o sută pot să cresc dacă mă fac educatoare, sau pot să-i vindec, ca felceriță, ori chiar ca medic. Nu-i așa ? Și-atunci, poate, n-o să mă mai disprețuiască nici... nici flăcăii de la țară, care-au ajuns mai sus decît mine...
- PETRESCU : Sfinte Sisoie ! Da' tare m-ai luat în primire astăzi, Rozica. Doar n-ei fi vrînd să mă sihăstresc ?!
- ROZA : Ai dreptate. La urma urmei, ce mă privește ? Că pe mine la masa dumitale nu m-ai așezat nici cînd veneau în ospeție domnii ofițeri cu nevestele lor.
- PETRESCU : Ce fel de domni ofițeri ? După cîte știi eu, mie nu-mi calcă pragul decît tovarăși. Oamenii de seama mea.
- ROZA : Da. Feciori și fete de țărani. Așa este. De seama mea. Dar ele au făcut liceul : au avut grijă tovarășii ofițeri, să-l poată isprăvi. Așa că nu mai trebuie să se rușineze de ele, simbătă după-amiază, cînd se distrează. Or fi spălat și ele cămăși, nu zic, dar cel puțin bărbații purtau cămășile alea în lume, cu femeile care le-au spălat. (*O podidesc lacrimile.*) Atît am vrut să-ți spun. Și
- nici atîta nu-ți spuneam dacă n-ai fi început dumneata. Și-apoi, tot plec. (*Iși aduce valiza. Petrescu i-o ia din mînă.*)
- PETRESCU : Ia spune-mi, Rozica, cine te bîrfește pe tine, în casa asta, sau știi eu unde ?
- ROZA : Vrei să-i arestezi ?
- PETRESCU : Te-am întrebât cine-s ăia !
- ROZA : De ce schimbi vorba ? Nu de frica bîrfeții vreau eu să plec de-aiici.
- PETRESCU (*țipă*) : Ba eu vreau să știu ! Mă interesează cine te bîrfește !
- ROZA : Pe mine ? Cine ți-a spus ?
- PETRESCU : Chiar tu. Astă-dimineată !
- ROZA (*visătoare*) : Eu ?... Cît e de departe dimineața asta de azi... Parc-ar fi trecut o sută de ani ! Cîte vorbe le-am făcut eu neazuite ! Nu-ți bate capul cu ele nici dumneata. (*Ia din nou valiza și începe să-și împacheteze în ea lucrurile.*) Eu mă duc. Dar orice-ar bîrfi lumea, dumneata să nu-ți lași nervii slobozi, că-i faci rău copilului cu asta.
- PETRESCU (*ii ia valiza*) : Nu pleci nicăieri. (*Foarte încet și cald.*) Nu te duci. (*O privește lung.*) Cît ești de frumoasă... drăguță... deșteaptă... (*Admirînd-o.*) Da... da, drăguță și deșteaptă... Cum se face că abia acum observ ?
- ROZA (*serioasă*) : Pînă nu te bagă-n seamă cineva, nu poți fi nici frumos, nici drăguț, nici deștept.
- (*Lumina se stinge la Petrescu și se reaprinde în curtea lui Fodor.*)
- ANA (*pe lavița din fața șopronului pentru lemne*) : În noaptea asta moare cineva. A căzut o stea.
- FODOR : Ești ostenită. Du-te frumos la culcare. Și nu te mai canoni cu gînduri din astea — curate superstiții.
- ANA : Tot superstiții sînt și loviturile soartei ?
- FODOR (*repetînd, involuntar, cuvintele lui Marian*) : Știi ce-nseamnă soartă ? Înseamnă că o țară-ntreagă are grijă de copilul tău.
- ANA (*îl privește nedumerită*) : ...Dacă așa i-a fost scris !...
- FODOR : Ce i-a fost scris ? Întîmplarea oarbă... (*S-a încurcat.*)... Una cu una fac două : treaba asta n-are a face, dar chiar nimic, cu soarta. Crede-mă dacă-ți spun că-n lumea asta mor, într-o singură zi, mult mai mulți oameni decît îs toate stelele căzătoare.

ROZA : ... Cît e de departe dimineața asta de azi... Parc-ar fi trecut o sută de ani!... Eu mă duc.
PETRESCU : Nu pleci nicăieri !

ANA : Stele cad numai cînd moare un copil.

FODOR : Al nostru trăiește. Primejdia a trecut.

ANA : Sigur ?

FODOR : Doamna Marian mi-a spus. Tu n-o crezi ?

ANA : Ba da... Și toți ceilalți din bloc... ce oameni de omenie ! S-au purtat frumos cu noi, nu-i așa ? Îi durea și pe ei durerea noastră. Roza și cu mama Schultz, bătrîna, au fost de mai multe ori pe-aici, să-ntrebe. (Ti-midă.) Și, vezi, a venit și Kovács să-și ceară iertare... Nici măcar nu-și tăgăduia vina.

FODOR : Nu-i prima lui vină față de mine. Pe celelalte le-aș mai ierta eu...

ANA : Tu ai plecat din brigadă. Te-a chemat să te întorci — ăsta-i adevărul.

FODOR : Așa crezi tu. Da' vezi că bărbații nu se iau numai după capul femeilor. Numai ele își tot sîcîie bărbații și nu le dau pace nici în ceasuri grele cum e ăsta...

ANA : Dacă-ți spui că omul nu-ți vrea decît binele înseamnă că te sîcîi ?

FODOR : Tu n-ai pleca din locul unde știi că nu te prețuește nimenia ? Ba ai pleca. Ei vezi ? ! N-au avut nevoie

de Fodor Denes — cică le „frinam munca“.

ANA (*solidară*): De ce tocmai tu, când pe lângă tine ăia-s niște mucoși neștiutori?!

FODOR: Is muncitori calificați — și-s toți prin clasa a șasea-șaptea. Cu șase luni de curs. Eu — eu n-am decît categoria a patra... și douăzeci și patru de ani de experiență.

ANA: Ce ar fi să mai adaugi șase luni de școală la cei douăzeci și patru de experiență?

FODOR (*furios*): Nu adaug nimic. Vrei și tu să mă faci de rușine!

ANA (*cotropită de emoția pe care și-a stăpinit-o o zi întreagă*): Tu nu cauți decît răzbunare! Vrei să-l bagi la corecție pe amărîtul de copil?! Ai tu inima asta, Denes?

ANA: ...Mi-am dat toată viața mea! Ieșit-am eu din casă? Rivnit-am eu la podoabe, ca altele de scama mea? Nici permanent de nailon nu mi-am făcut, măcar o dată; mi-am zis că banii ăia-s buni pentru copii...

FODOR : De grija lui te doare capul ? !
Gindește-te mai bine la al tău, că
ți l-a făcut neom !

ANA (cu necruțătoare amărăciune) :
Dar tu ce-mi ești ? Așa întreg la
trup cum te afli — și tot neom ai
rămas ! (Tăcere consternată.)

FODOR : Ce-ai zis ? ! Ce-ai îndrăznit
să spui ? ! Un tată rău i-am fost ?
Bărbat rău ți-s eu ție ? Bătutu-te-am
eu vreodată ? Tăinuindu-ți-am eu mă-
car un ban cândva ? (Se apropie de
Ana, ca și cum ar vrea s-o lovească,
dar se mulțumește să-i smulgă din
mână și să dea de pământ paharul
pe care aceasta îl tot ștersese în ne-
știre. Ana începe să plîngă.) ...Pentru

bucata asta de glajă te jeluiești ?
ANA : Nu pentru asta... știi tu bine că
nu pentru asta... (Răvășită.) ...Știi tu
bine că Feri e toată viața mea...
Acum s-a isprăvit și cu el... Vai de
mine și de capul meu, nenorocită
mai sînt ! Cu o clipă mai înainte îl
strigam : „Vino, băiete, să mănînci
o-mbucătură !“ Parcă-l văd și acu-
ma : se pornise să vină în casă —
da' atunci mi-a-ntunecat Dumnezeu
mintile... Mai bine așa fi amuțit pe
veci... Știi ce i-am spus ? „Las' că
nu-i nici o grabă“ — așa i-am spus !
Doamne, că de ce nu l-am putut
lua de mîna, să-l bag în casă, atunci,
pe loc ! De ce n-am putut ? Îi un-
sesem niște unt pe-o bucată de pî-
ne... Bătu-o-ar Dumnezeu s-o bată de
piine cu unt, că-mi stă acolo și n-are
cine s-o mănînce ! (Innebunită.) Hai-
de, mă băiete, la mîncare ! În clipita
asta să-mi vii !... Spusu-ți-am eu și-n
decembrie să luăm porc mare — de
o sută șaizeci de kile — că sîntem
mulți în casă ! Da' tu-ntotdeauna
trebuie să fii mai deștept. Poftim,
acu' stă piinea cu unt... Și nu-i cin'
s-o mănînce. Da' de ce tocmai eu ?
De ce tocmai pe mine mă bate Dum-
nezeu ? Cui i-am greșit eu ? Cui ?
Ce păcat am ? N-am văzut de copii ?
Mi-am dat toată viața mea ! Ieșit-am
eu din casă ? Rîvnit-am eu la po-

doabe, ca altele de seama mea ? Nici
permanent de nailon nu mi-am fă-
cut, măcar o dată ; mi-am zis că
banii ăia-s buni pentru copii...

FODOR (zgilțîind-o cu disperare) :
Ana ! Ana !! M-auzi, Ana ? Vină-ți
în fire ! (Ana își revine încet, plîngînd
fără glas.) Plîngi, Ana, plîngi,
că-ți face bine... Cîte n-ai mai spus !
O viață-ntreagă nu te-am auzit vor-
bind atîta...

(Începe să se lumineze de ziuă.)

ANA : Multe ar trebui să spună omul !

FODOR (mișcat) : Ce să spună ?

ANA (resemnată) : Nimic.

FODOR : Mă duc.

ANA : Unde te duci ?

FODOR : La Kovács. Să-i spun...

ANA : Ce vrei să-i spui ?

FODOR : Tot. (Pornește spre bloc. Se
oprește în fața porții. Ana îl privește
îngrijorată)... Iani !... Kovács Iani !
(Kovács apare, în haine de lucru, ca
și cînd ar fi pornit spre fabrică toc-
mai în clipa aceea. Cei doi stau ală-
turi, stînjeniți.)... Știi... oameni sîn-
tem...

KOVÁCS : Asta-mi spuneam și eu.

FODOR : Și-apoi... nu întotdeauna și
nu în toate are dreptate omul...

KOVÁCS : Așa-mi ziceam și eu. Că,
de pildă, uite, felul tău de a fi... La
vorbă nu prea ești priceput — să
nu te superi... voiam să spun că nu
știi să te exprimi. Dar ești un mun-
citor minunat : ai mîna bună și ești
virtos la muncă — numai cam în-
căpăținat.

FODOR : Te-nmoaie viața citeodată.

Te calcă în picioare. Alteori, te ri-
dică — dacă nu ești singur. Uite,
de pildă, ăștia din bloc nu m-au lă-
sat singur, la nenorocire...

KOVÁCS : Pe care eu ți-am prici-
nit-o.

FODOR : Lasă, Știu că-ți pare rău.

KOVÁCS : Eu să fiu de vină — și
tocmai ție să ți se-ntîmple !...

FODOR : Ar fi putut ieși mai rău.
Copilul trăiește. Ei, ce voiam să

spun?... Da... Uite, doar sîntem muncitori amîndoi... De ce să fie între noi... Adică... voiam să spun că... retrag reclamația. (Pauză îndelungată.) KOVÁCS (cu o privire care spune „mulțumesc“, fără cuvinte): Ei, mergem?

FODOR: Păi dacă avem același drum!

KOVÁCS: Te sui la spate?

FODOR: Pe rabla aia?

KOVÁCS: Rablă?! Motocicleta mea? Vostok doi!

(Cei doi prieteni pleacă împreună. Ana aleargă după ei, cu servieta veche a lui Fodor. Dinafara scenei se aude, aproape de balconul Reporterului, hruitul motocicletei puse în funcțiune. Reporterul iese, dintr-un salt, în balcon: e nedormit și tras la față, nepieptănat, ca după o noapte de veghe. Ține în mînă manuscrisul. Privește supărat în direcția zgomotului, apoi se înseninează la față. Încet-încet, se face lumină plină — începe forfota zilnică a casei. Petrescu, plecînd grăbit la birou, le face semn celor doi de pe motocicletă. La Schultz se aude vioara, dar sunetul ei e acoperit de radioul din apartamentul lui Marian. Roza traversează curtea, ducînd covoare și bătătorul, apoi se aude, de afară, bătaia ritmică în covor. Mama Schultz pornește la piață, cu sacoșa. Marian iese din casă în galop: se vede cît de colo că a întîrziat undeva. Ana se îndreaptă spre bloc. Ilona scutură, de la fereastră, o cîrpă pentru șters praful. Aceste mișcări și sunete acompaniază pînă la capăt textul Reporterului.)

REPORTERUL: Așa. Acum, reportajul meu s-a încheiat. Ce-i drept, cu douăzeci și patru de ore de întîrziere. Cu atît mai liniștit pot să pun punctul la sfîrșit. Era cît pe ce să spun: „un semn puternic de exclamare“! Dar eu sînt cronicarul faptelor cotidiene, nu al marilor evenimente. Să rămînem, așadar, la punct. E mai modest. Sau, poate — la punctele de suspensie... Căci viața nu se oprește-n loc. Ceea ce s-a petrecut aici, de ieri seară pînă azi dimineață, se poate repeta în orice altă zi, în orice altă stradă, în orice altă casă. N-a fost un cutremur, n-au explodat bombe atomice; a fost o singură vibrație, o singură mișcare seismică: explozia unui cartuș. N-a sărit nimeni peste o prăpastie, dar fiecare a făcut un pas înainte pe drumul său. Nimeni n-a fost erou, dar fiecare a făcut cîte ceva. Nu și-a văzut nimeni moartea cu ochii, dar fiecare s-a împăcat cu viața. (Se aude cîntecul de la începutul actului I.) A fost accidentat un copil; se poate întîmpla oriunde pe lume! Pe urmă, s-a însănoșit copilul. Nici asta nu e ceva deosebit. Dar există ceva cu totul deosebit în faptul că, odată cu acest copil, am devenit mai sănătoși cu toții... Și dacă nu se reface complet, copilul? Tot ce se poate: minuni nu există! Poate copilul n-are să mai fie întreg niciodată. Dar un om întreg va fi, de bună seamă. Minuni nu există — dar există, la noi, în viața noastră, lucruri minunate.

C O R T I N A